

Bryssel den 22.3.2017
COM(2017) 142 final

2017/0063 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad

(Text av betydelse för EES)

{ SWD(2017) 114 final }

{ SWD(2017) 115 final }

{ SWD(2017) 116 final }

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Allmän bakgrund

EU:s medlemsstater är viktiga partner för Europeiska kommissionen vid efterlevnadskontrollen av EU:s konkurrensregler. Sedan 2004 har de nationella konkurrensmyndigheterna i EU:s medlemsstater (nedan kallade *de nationella konkurrensmyndigheterna*) på grundval av rådets förordning (EG) nr 1/2003¹ rätt att tillämpa EU:s konkurrensregler tillsammans med kommissionen. I själva verket är de nationella konkurrensmyndigheterna skyldiga att tillämpa EU:s konkurrensregler på avtal eller förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna. Under mer än ett årtionde har både kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna kontrollerat efterlevnaden av EU:s konkurrensregler i nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket. Nätverket inrättades 2004 särskilt för detta ändamål.

Att både kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna kontrollerar efterlevnaden av EU:s konkurrensregler är en viktig byggsten för att skapa en öppen, konkurrenskraftig och innovativ inre marknad och avgörande för att skapa arbetstillfällen och tillväxt inom viktiga sektorer av ekonomin, särskilt energi-, telekom-, it- och transportsektorerna.

EU:s konkurrensregler är ett av de utmärkande inslagen på den inre marknaden: om konkurrensen snedvrids kan den inre marknaden inte nå sin fulla potential och skapa de rätta förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt. En viktig aspekt när det gäller att fördjupa den inre marknaden och göra den mer rättvis är att säkerställa att inremarknadsreglerna verkställs på ett effektivt sätt så att de ger resultat nära medborgarna. Efterlevnaden av EU:s konkurrensregler kontrolleras nu i en omfattning som kommissionen aldrig skulle ha kunnat uppnå på egen hand. Sedan 2004 har kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna fattat mer än 1 000 beslut som avser efterlevnadskontroll, och de nationella behöriga myndigheterna står för 85 % av dessa. Om flera myndigheter med ansvar för att kontrollera efterlevnaden ingriper har det en mycket starkare, effektivare och bättre avskräckande effekt på företag som kan vara frestade att bryta mot EU:s konkurrensregler. Kommissionen undersöker vanligtvis konkurrensbegränsande förfaranden eller avtal som påverkar konkurrensen i tre eller fler medlemsstater eller om det är ändamålsenligt för att fastställa ett prejudikat på EU-nivå. De nationella konkurrensmyndigheterna är i allmänhet väl lämpade att ingripa när konkurrensen påverkas väsentligt inom deras territorium. De nationella konkurrensmyndigheterna besitter sakkunskapen om hur marknaderna fungerar i deras egen medlemsstat. Denna kunskap är av stort värde vid kontrollen av att konkurrensreglerna efterlevs. Åtgärder på nationell nivå främjar stöd från samhället i stort för kontrollen av konkurrensreglernas efterlevnad.

Motiv och syfte med förslaget

Det finns outnyttjad potential hos de nationella konkurrensmyndigheterna att effektivare kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler. Förordning (EG) nr 1/2003 omfattade inte de medel och instrument med vilka de nationella konkurrensmyndigheterna tillämpar EU:s konkurrensregler och många av dem har inte alla de medel och instrument som de

---

¹ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EGT L 1 2003, s. 1).

behöver för att på ett effektivt sätt kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget:

1. Vissa nationella konkurrensmyndigheter har inte verkställbara garantier för att kunna tillämpa EU:s konkurrensregler självständigt utan att ta emot instruktioner från offentliga eller privata organ. Ett antal myndigheter kämpar med otillräckliga mänskliga och finansiella resurser. Detta kan inverka på deras förmåga att effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna. Vissa nationella konkurrensmyndigheter kan t.ex. inte genomföra samtidiga inspektioner av alla medlemmar i en misstänkt kartell, vilket ger de andra värdefull tid att förstöra bevismaterial och undgå upptäckt. Andra saknar lämpliga kriminaltekniska it-verktyg för att finna bevis för överträdelser.

2. Många nationella konkurrensmyndigheter har inte alla de verktyg de behöver för att effektivt upptäcka och bekämpa överträdelser av konkurrensrätten. Vissa nationella konkurrensmyndigheter saknar grundläggande utredningsbefogenheter, t.ex. möjligheten att samla in uppgifter som lagras på mobiltelefoner, bärbara datorer, datorplattor osv. – en avgörande brist i den digitala tidsåldern. Deras utredningsbefogenheter är ofta verkningslösa eftersom de inte backas upp av effektiva påföljder om företag inte följer dem.

3. Alla nationella konkurrensmyndigheter kan inte utdöma verkningsfulla böter: I vissa medlemsstater hindrar den nationella lagstiftningen nationella konkurrensmyndigheter från att utdöma verkningsfulla böter för överträdelser av EU:s konkurrenslagstiftning; i vissa medlemsstater kan företag t.ex. omstrukturera sin verksamhet för att undgå böter. I vissa medlemsstater utdöms få eller inga böter för överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Nivån på böterna varierar kraftigt: påföljden för samma överträdelse kan vara mycket högre i en medlemsstat än i en annan utan att objektiva skäl motiverar denna skillnad.

4. Eftergiftsprogram är ett viktigt redskap för att upptäcka karteller. De uppmuntrar företagen att lämna värdefull information om karteller som de har deltagit i, i utbyte mot fullständig eller partiell immunitet mot böter. Företag som överväger att ansöka om eftergift behöver en tillräcklig grad av rättslig säkerhet för att ha ett incitament att samarbeta med myndigheterna. Detta är bl.a. fallet när företag ansöker om eftergift i olika medlemsstater därför att kartellen påverkar flera jurisdiktioner. Avvikelse mellan olika eftergiftsprogram i EU avskräcker företagen från att lägga korten på bordet och lägga fram bevis som styrker dessa konkurrensbegränsande förfaranden.

5. Brister och begränsningar i de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg och garantier undergräver också systemet med parallell behörighet vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på grundval av ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket. Detta system är beroende av att myndigheterna kan lita på varandra när det gäller att genomföra utredningsåtgärder på varandras vägnar. Det fungerar dock inte väl när det fortfarande finns nationella konkurrensmyndigheter som inte har fullgoda utredningsverktyg. Andra brister i de nationella konkurrensmyndigheternas förmåga att tillhandahålla ömsesidigt bistånd undergräver också det europeiska system för efterlevnadskontroll av konkurrensreglerna som är tänkt att fungera som en sammanhängande helhet. Administrativa nationella konkurrensmyndigheter kan t.ex. inte begära verkställighet av sina böter över gränserna om den som gjort sig skyldig till överträdelsen saknar rättslig närvaro inom deras territorium. I den digitala tidsåldern säljer många företag

via internet till potentiellt många länder men får endast ha rättslig närvaro i t.ex. en medlemsstat. Sådana företag är för närvarande befriade från att betala böterna.

Dessa brister och begränsningar i de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg och garantier innebär att utgången av förfarandena kan bli mycket olika för företag som ägnar sig åt konkurrensbegränsande förfaranden beroende på vilken medlemsstat de är verksamma i: det kan hända att de inte är föremål för någon som helst verkställighet enligt artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget eller för ineffektiv verkställighet, exempelvis därför att bevis på konkurrensbegränsande förfaranden inte kan samlas in eller därför att företag kan undgå ansvar för böter. Ojämn kontroll av efterlevnaden av EU:s konkurrensregler snedvrider konkurrensen på den inre marknaden och undergräver det system för decentraliserad efterlevnadskontroll som infördes genom förordning (EG) nr 1/2003.

Ett lagstiftningsförslag behövs därför för att ge de nationella konkurrensmyndigheterna möjlighet att effektivare kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler för att säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har de garantier för oberoende, de resurser samt de befogenheter för att kontrollera efterlevnad och ålägga böter som är nödvändiga. Undanröjandet av nationella hinder som hindrar nationella konkurrensmyndigheter från att effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna bidrar till att avhjälpa konkurrenssnedvridning på den inre marknaden och förhindrar att konsumenter och företag, ingeripet små och medelstora företag, missgynnas eller lider skada av sådana åtgärder. Dessutom säkerställs lika villkor och ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket om de nationella konkurrensmyndigheterna får möjlighet att verkligen ge varandra ömsesidigt bistånd.

Förslaget är en del av kommissionens arbetsprogram för 2017² och bygger på erfarenheter av efterlevnadskontroll inom Europeiska konkurrensnätverket sedan 2004.

Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området

Förslaget kompletterar förordning (EG) nr 1/2003 genom att de nationella konkurrensmyndigheterna ges befogenhet att effektivt kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler, vilket innebär att det decentraliserade system för efterlevnadskontroll som införts genom detta instrument kan nå sin fulla potential. Det kommer i synnerhet att konkretisera kravet i artikel 35 i förordning (EG) nr 1/2003 på att medlemsstaterna bör utse nationella konkurrensmyndigheter på ett sådant sätt att bestämmelserna i förordningen faktiskt följs. Säkerställandet av att nationella konkurrensmyndigheter har effektiva befogenheter att fatta beslut och utdöma böter kommer att innebära att kraven i artikel 5 i förordning (EG) nr 1/2003 (som ger de nationella konkurrensmyndigheterna rätt att anta beslut och ålägga böter vid tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget) respekteras fullt ut och preciseras. Om de nationella konkurrensmyndigheterna ges effektiva befogenheter att inhämta uppgifter innebär det att full verkan ges åt skyldigheten i artikel 22 i förordning (EG) nr 1/2003 som kräver att nationella konkurrensmyndigheter ska kunna genomföra sådana åtgärder på vägnar av de andra medlemmarna i Europeiska konkurrensnätverket. I sitt meddelande från 2016 - EU-rätten: *Bättre resultat genom bättre tillämpning*³, framhåller kommissionen vikten av att ha ett tillförlitligt, effektivt och ändamålsenligt system som säkerställer att medlemsstaterna fullständigt tillämpar och

² COM(2016) 710 final.

³ Kommissionens meddelande - *EU-rätten: Bättre resultat genom bättre tillämpning*, C/2016/8600, (EUT C 18, 19.1.2017, s. 10).

genomför EU-rätten. I meddelandet framhävs att EU-rätten fortfarande är en utmaning och efterlyses starkare fokus på efterlevnadskontroll i allmänhetens intresse.

Förenlighet med unionens politik inom andra områden

Förslaget är fullständigt konsekvent och förenligt med befintlig unionspolitik på andra områden, i synnerhet den som ger de nationella konkurrensmyndigheterna eller Europeiska konkurrensnätverket en specifik konsultativ roll, samarbets-, övervaknings- eller rapporteringsroll eller beslutsfattande roll⁴.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORCIONALITETSPRINCIPEN

Rättslig grund

Det aktuella förslaget grundas på både artiklarna 103 och 114 i EUF-fördraget eftersom det eftersträvar ett antal mål som är ouplösligt förbundna med varandra, nämligen att 1) tillämpa principerna i artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget genom att ge nationella konkurrensmyndigheterna befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna, 2) säkerställa att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids och att konsumenter och företag inte missgynnas genom nationella lagar och åtgärder som hindrar nationella konkurrensmyndigheter från att effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna, 3) säkerställa att den nationella konkurrenslagstiftningen omfattar samma garantier och instrument när den tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget för att säkerställa rättslig klarhet och lika villkor. och 4) införa ändamålsenliga regler om ömsesidigt bistånd för att se till att den inre marknaden och systemet med nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket fungerar smidigt.

Säkerställandet av att de nationella konkurrensmyndigheterna har de medel och instrument de behöver för att effektivare kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget omfattas av artikel 103.1 i EUF-fördraget eftersom det säkerställer att konkurrensreglerna får full verkan. Artikel 103.1 ger rådet befogenhet att anta de förordningar och direktiv som behövs ”för att tillämpa de principer som anges i artiklarna 101 och 102”. Framför allt kan sådana åtgärder antas enligt artikel 103.2 e i EUF-fördraget för att ”fastställa förhållandet mellan å ena sidan den nationella lagstiftningen och å andra sidan bestämmelserna i detta avsnitt samt bestämmelser som har antagits enligt denna artikel” och

---

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33), Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009 av den 25 november 2009 om inrättande av organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och byrån (EUT L 337, 18.12.2009, s. 1), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (EUT L 326, 8.12.2011, s.1), Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU av den 21 november 2012 om inrättande av ett gemensamt europeiskt järnvägsområde (EUT L 343, 14.12.2012, s. 32), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 671), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (EUT L 158, 27.5.2014, s. 77).

enligt artikel 103.2 a för att ”genom införande av böter och viten säkerställa att de förbud som anges i artikel 101.1 och artikel 102 iakttas”.

Denna rättsliga grund är dock inte tillräcklig i sig, eftersom både syftet med och innehållet i det föreslagna direktivet är mer långtgående. Det föreslagna direktivet har ett eget syfte som är att stärka den inre marknads funktion genom att 1) komma till rätta med nationella regler som hindrar nationella konkurrensmyndigheter från att effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och därmed skapa ett mer likvärdigt skydd för företag och konsumenter i Europa, 2) säkerställa att den nationella konkurrenslagstiftningen omfattas av samma garantier och instrument när den tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget för att säkerställa rättslig klarhet och lika villkor, och 3) införa ändamålsenliga regler om ömsesidigt bistånd för att se till att den inre marknaden och systemet med nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket fungerar smidigt.

I vissa medlemsstater hindrar den nationella lagstiftningen de nationella konkurrensmyndigheterna från att ålägga företag verkningsfulla böter för överträdelse av EU:s konkurrensregler. Överträdande företag som är verksamma i medlemsstater där de nationella konkurrensmyndigheterna saknar effektiva befogenheter att utdöma böter är således skyddade mot påföljder och har föga incitament att agera i överensstämmelse med EU:s konkurrensregler. Detta förstärker marknadssnedvridningar i hela Europa och undergräver den inre marknaden. Dessutom innebär skillnaderna mellan medlemsstaterna vad gäller de grundläggande principerna för eftergiftsprogram att företag kan behandlas olika beroende på vilken myndighet som agerar. Endast åtgärder på EU-nivå kan säkerställa att det finns gemensamma grundläggande principer för beviljande av eftergift, vilket ger företagen mer likvärdiga konkurrensvillkor.

På samma sätt kan begränsningar eller luckor i nationell lagstiftning hindra de nationella konkurrensmyndigheterna från att effektivt samla in bevis. Åtgärder för att undergräva de nationella konkurrensmyndigheternas oberoende och för att begränsa deras resurser härrör av nödvändighet från medlemsstaterna själva. Till exempel begränsningar av myndigheternas oberoende kan motiveras av en önskan att utöva större kontroll över deras beslutsfattande. En regerings förmåga att utöva inflytande eller påtryckningar på en nationell konkurrensmyndighet kan leda till att politiska överväganden får företräde framför en sund tillämpning av konkurrensreglerna grundad på rättsliga och ekonomiska argument, till nackdel för företag som är verksamma på den inre marknaden.

Dessa luckor och begränsningar i de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg och garantier innebär att företag som tillämpar konkurrensbegränsande förfaranden kan slippa efterlevnadskontroll enligt artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget helt och hållet eller bli föremål för ineffektiv efterlevnadskontroll exempelvis därför att bevis på konkurrensbegränsande förfaranden inte kan samlas in eller därför att företag kan undgå ansvar för böter. Företag kan inte konkurrera av egen kraft om det finns fristäder där konkurrensbegränsande förfaranden kan tillämpas ostraffat. Företagen har därför ett negativt incitament att gå in på sådana marknader och att utöva etableringsrätten och tillhandahålla varor och tjänster där. Konsumenter i medlemsstater med mindre kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad går miste om fördelarna med en effektiv efterlevnadskontroll riktad mot konkurrensbegränsande förfaranden som håller priserna på varor och tjänster på en konstgjort hög nivå. En ojämn kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget i EU snedvrider således konkurrensen på den inre marknaden och försämrar dess möjligheter att fungera väl.

Ett annat sätt på vilket tillnärmningen av medlemsstaternas lagar tas upp i direktivförslaget är att direktivets tillämpningsområde omfattar tillämpningen av nationella konkurrensregler. I praktiken tillämpar de flesta nationella konkurrensmyndigheter nationella konkurrensrättsliga bestämmelser parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på samma ärende. Det föreslagna direktivet kommer oundvikligen att påverka nationella konkurrensrättsliga bestämmelser som tillämpas parallellt av nationella konkurrensmyndigheter. När en nationell konkurrensmyndighet vidtar utredningsåtgärder i ett tidigt skede av ett ärende är det dessutom ofta svårt att veta om det föreligger en påverkan på handeln som innebär att EU:s konkurrenslagstiftning blir tillämplig. Nationella konkurrensmyndigheter måste följaktligen anta att båda kan vara tillämpliga. Det betyder att när nationella konkurrensmyndigheter använder den befogenhet att samla in digital bevisning som detta förslag skulle ge dem är det potentiellt i syfte att tillämpa både EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. Det är därför svårt, för att inte säga omöjligt, att skilja åt en sådan parallell tillämpning av nationell lagstiftning och av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Om den nationella lagstiftningen inte skulle omfatta samma garantier och instrument när den tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget skulle det orsaka rättslig oklarhet och riskera att de likvärdiga villkoren undergrävs. För att skyddet för material som gäller eftergift och förlikning ska vara meningsfullt måste det dessutom gälla inte bara medan förfaranden vid de nationella konkurrensmyndigheterna för tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget fortfarande pågår, utan också för fristående tillämpning av motsvarande bestämmelser i nationell lagstiftning.

Brister och begränsningar i de nationella konkurrensmyndigheternas förmåga att tillhandahålla ömsesidigt bistånd undergräver också EU:s system för efterlevnadskontroll av konkurrensreglerna, som är tänkt att fungera som en sammanhängande helhet. Majoriteten av de nationella konkurrensmyndigheterna kan exempelvis inte anmäla centrala åtgärder för efterlevnadskontroll eller begära gränsöverskridande verkställighet av böter som de ålagt om den som gjort sig skyldig till överträdelsen saknar rättslig närvaro inom deras territorium. Sådana företag är för närvarande befriade från att betala böter. Den ineffektiva efterlevnadskontroll som blir följderna snedvrider konkurrensen för laglydiga företag och urholkar konsumenternas förtroende för den inre marknaden, särskilt i den digitala miljön. En nyckelaspekt för att säkerställa lika villkor i Europa och hindra snedvridning av konkurrensen är att man tar itu med dessa skillnader genom att föreskriva ett system för gränsöverskridande delgivning av preliminära invändningar mot påstådda överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och beslut som tillämpar dessa artiklar samt gränsöverskridande verkställighet av böter som utdömts av administrativa nationella konkurrensmyndigheter. På motsvarande sätt bör tillämpningen av nationella regler om preskriptionsfrister avbrytas tillfälligt medan förfarandena pågår vid nationella konkurrensmyndigheter i en annan medlemsstat eller vid kommissionen för att se till att systemet med parallell behörighet inom Europeiska konkurrensnätverket fungerar väl.

En tillnärmning av nationella lagar med dessa specifika syften, som till fullo återspeglas i texten till det föreslagna direktivet, går längre än att ge verkan åt artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och handlar snarare om att den inre marknaden ska fungera väl.

Sammanfattningsvis har förslaget till direktiv, både vad gäller syfte och innehåll, en dubbel strategi: den ena gäller en effektiv tillämpning av EU:s konkurrenspolitik och den andra en väl fungerande inre marknad. Dessa komponenter är ouplösligt sammankopplade med varandra: att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har befogenhet att utöva effektiv efterlevnadskontroll innebär med nödvändighet att man lagstiftar för att undanröja hinder i nationella lagar som leder till en ojämn tillämpning och därmed snedvrider

konkurrensen på den inre marknaden. Konsumenter och företag kommer inte att missgynnas genom nationella lagar och åtgärder som hindrar nationella konkurrensmyndigheterna från att utöva effektiv efterlevnadskontroll. Nationella konkurrensmyndigheter måste ha tillgång till samma garantier och instrument för tillämpningen av nationella konkurrensrättsliga bestämmelser när de tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på grund av behovet av rättslig säkerhet och likvärdiga konkurrensvillkor. Slutligen är det nödvändigt att sörja för effektiva gränsöverskridande mekanismer för ömsesidigt bistånd för att säkerställa mer likvärdiga villkor och slå vakt om systemet med parallell behörighet inom Europeiska konkurrensnätverket. Dessa syften, som är beroende av varandra men samtidigt också skilda från varandra, kan inte uppnås separat genom antagande av två olika rättsakter. Det är till exempel inte genomförbart att dela det föreslagna direktivet i en första rättsakt, baserad på artikel 103 i EUF-fördraget, som förser nationella behöriga myndigheter med de medel och instrument de behöver för att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, och en andra, baserad på artikel 114 i EUF-fördraget, som kräver att medlemsstaterna tillämpar samma regler för tillämpning av nationell konkurrensrätt när den tillämpas parallellt med EU:s konkurrensregler. Av dessa skäl bygger förslaget också på artikel 114 i EUF-fördraget.

Subsidiaritetsprincipen

Genom förordning (EG) nr 1/2003 inrättades ett decentraliserat system för kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad, men detta system har ännu inte nått sin fulla potential. Det föreslagna direktivet skulle säkerställa en effektiv efterlevnadskontroll på nationell nivå genom att ge de nationella konkurrensmyndigheterna de garantier och instrument som de behöver för att vara effektiva tillsynsmyndigheter.

Nationella konkurrensmyndigheters tillämpning av regler med en gränsöverskridande dimension

EU bör vidta åtgärder för att lösa de problem som konstaterats eftersom de nationella konkurrensmyndigheterna tillämpar EU-regler som har en gränsöverskridande dimension. Tillsynsåtgärder som vidtas av den nationella konkurrensmyndigheten i en medlemsstat kan få återverkningar på konkurrens, företag och konsumenter i andra medlemsstater (t.ex. en landsomfattande kartell utestänger i regel konkurrenter från andra medlemsstater). Om nationella konkurrensmyndigheter inte har tillräckliga medel och instrument för att kontrollera efterlevnaden (t.ex. på grund av resursbrist) kan detta få direkta negativa konsekvenser för konsumenter och företag inte bara i den medlemsstat där den berörda nationella konkurrensmyndigheten finns utan även i andra medlemsstater samt för nationella konkurrensmyndigheters möjligheter att samarbeta i hela EU. Medlemsstat Y kan inte avhjälpa den brist på medel och instrument som en nationell konkurrensmyndighet i medlemsstat X lider av, vilket innebär att endast åtgärder på EU-nivå kan lösa problemet.

Säkerställande av att gränsöverskridande samarbete fungerar effektivt

Endast åtgärder på EU-nivå kan säkerställa att det samarbetsystem som inrättats genom förordning (EG) nr 1/2003 fungerar tillräckligt bra. En av de viktigaste komponenterna i förordning (EG) nr 1/2003 är att den möjliggör samarbetsmekanismer som gör det möjligt för nationella konkurrensmyndigheter att utreda påstådda överträdelser utanför den egna medlemsstatens gränser. En nationell konkurrensmyndighet kan be en annan nationell konkurrensmyndighet att vidta utredningsåtgärder på dess vägnar för att samla in bevisning i en annan jurisdiktion. Såsom konstateras ovan fungerar denna mekanism inte väl om inte alla nationella konkurrensmyndigheter har effektiva befogenheter att utföra inspektioner eller begära upplysningar. Återigen är det svårt att lösa problemet på nationell nivå. Om till

exempel den nationella konkurrensmyndigheten i medlemsstat A behöver den nationella konkurrensmyndigheten i medlemsstat B till att samla in uppgifter från företag som är etablerade inom dess territorium men den nationella konkurrensmyndigheten i medlemsstat B inte har effektiva befogenheter för att samla in denna bevisning finns det inte mycket medlemsstat A kan göra åt detta.

Kopplingar mellan konkurrensmyndigheternas eftergiftsprogram i EU

Eftergiftsprogram är sammankopplade eftersom företag regelbundet lämnar in ansökningar till flera jurisdiktioner i EU och behöver garantier för gränsöverskridande rättslig säkerhet. Erfarenheterna från det senaste decenniet har visat att en sådan gränsöverskridande rättslig säkerhet inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna var för sig. Skillnader mellan eftergiftsprogram leder fortfarande till olika resultat för dem som ansöker om eftergift i fråga om huruvida de omfattas av immunitet mot böter eller av bötesnedsättning överhuvudtaget. Företag som överväger att rapportera om kartellbeteende till ett antal jurisdiktioner i utbyte mot större eftergift saknar den säkerhet de behöver om huruvida och i vilken utsträckning de kommer att omfattas av eftergift. Det krävs åtgärder på EU-nivå för att säkerställa att ett eftergiftsprogram finns tillgängligt och tillämpas på ett liknande sätt i alla medlemsstater.

Nationella lagar kan hindra nationella konkurrensmyndigheter från att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna

Såsom förklaras ovan i avsnittet om rättslig grund kan nationell lagstiftning hindra nationella konkurrensmyndigheter från att faktiskt vara tillräckligt oberoende och ha effektiva verktyg för att upptäcka överträdelser och ålägga företag verkningsfulla böter för överträdelser av EU:s konkurrensregler. För att åtgärda detta måste åtgärder vidtas på EU-nivå.

Erfarenheterna visar att nationella konkurrensmyndigheter sannolikt inte får alla de verktyg de behöver utan EU-lagstiftning

Mjuka åtgärder har använts i stor omfattning för att uppmuntra till frivilliga åtgärder på nationell nivå, men flera nationella konkurrensmyndigheter saknar fortfarande de garantier och instrument de behöver för att effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna. Efter mer än ett decennium är det osannolikt att man ska kunna åstadkomma de ändringar som krävs för att göra det decentraliserade systemet för efterlevnadskontroll i förordning (EG) nr 1/2003 bättre fungerande och ge de nationella konkurrensmyndigheterna de befogenheter de behöver för att effektivare kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna. Detta betyder att många nationella konkurrensmyndigheter kommer att fortsätta att sakna vissa viktiga verktyg för att upptäcka och beivra överträdelser eller sakna tillräckliga resurser, till skada för det decentraliserade system som införts genom förordning (EG) nr 1/2003 och dess goda funktion.

Sammanfattningsvis kommer de befintliga nationella konkurrensrättsliga ramarna inte i sig att göra det möjligt för nationella konkurrensmyndigheter att kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler på ett mer effektivt sätt i hela EU. Dessutom kan kommissionen inte driva igenom några EU-krav vad gäller de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg, resurser och institutionella struktur för utredning och sanktioner när de kontrollerar efterlevnaden av EU:s konkurrensregler så länge som sådana krav inte existerar. Följaktligen kan endast ett initiativ på EU-nivå ge de nationella konkurrensmyndigheterna möjlighet att utöva effektivare

efterlevnadskontroll genom att säkerställa att de har effektivare medel och instrument att tillämpa EU:s konkurrensregler med.

Proportionalitetsprincipen

Vad gäller de flesta aspekter kommer förslaget att fastställa miniminormer för att göra det möjligt för nationella konkurrensmyndigheterna att effektivt kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler. Detta säkerställer en lämplig balans mellan att uppfylla de allmänna och särskilda målen för förslaget utan att det i onödan inkräktar på nationella traditioner. Medlemsstaterna kommer fortfarande att kunna fastställa högre standarder och anpassa sina regler till nationella särdrag. Medlemsstaterna kommer t.ex. att ha frihet att utforma, organisera och finansiera sina nationella konkurrensmyndigheter som de finner lämpligt, förutsatt att myndigheternas effektivitet säkerställs. Dessutom säkerställer det föreslagna direktivet att de medlemsstater som har gått in för en domstolsmodell för kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad respekteras fullständigt för sitt val.

Det är bara när det gäller villkoren för beviljande av eftergift för hemliga karteller som det krävs mer detaljerade bestämmelser för att åstadkomma ett mervärde vid efterlevnadskontrollen av konkurrensreglerna. Företagen kommer att erkänna sin medverkan i hemliga karteller endast om de har tillräcklig rättslig säkerhet om huruvida de kommer att beviljas immunitet mot böter. De tydliga skillnaderna mellan de eftergiftsprogram som är tillämpliga i medlemsstaterna ger upphov till rättslig osäkerhet för företag som kan tänkas ansöka om eftergift, vilket kan försvaga deras incitament att ansöka om eftergift. Om medlemsstaterna skulle kunna införa eller tillämpa antingen mer eller mindre restriktiva regler för eftergift inom det område som omfattas av detta direktiv skulle det inte endast strida mot målet att upprätthålla incitament för potentiella sökande i syfte att göra kontrollen av konkurrensreglernas efterlevnad i unionen så effektiv som möjligt, utan det skulle också riskera att äventyra de likvärdiga villkoren för företag som är verksamma på den inre marknaden.

Denna ansats i förslaget maximerar ökningen av de nationella konkurrensmyndigheternas effektivitet med minsta möjliga inkräktande på nationella särdrag genom att begränsa de mest detaljerade reglerna till vad som är absolut nödvändigt för att främja en effektiv efterlevnadskontroll.

En sådan kalibrerad strategi kommer inte att innebära en radikal avvikelse från utan snarare en logisk utveckling av det generella EU-rättsliga kravet på att medlemsstaterna måste sörja för effektiva förfaranden och sanktioner för efterlevnadskontrollen av EU-regler. Enligt Europeiska unionens domstol måste den nationella lagstiftningen säkerställa att EU:s konkurrenslagstiftning har full verkan⁵. Domstolen har även slagit fast att detaljerade nationella processuella regler för nationella konkurrensmyndigheters funktion inte får äventyra uppnåendet av syftet med förordning (EG) nr 1/2003, vilket är att säkerställa att artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget tillämpas på ett effektivt sätt av dessa myndigheter⁶.

Val av instrument

Syftet med detta förslag till direktiv är att effektivisera de nationella konkurrensmyndigheterna på ett sätt som beaktar medlemsstaternas rättstraditioner och

---

⁵ Dom av den 5 juni 2014, Kone AG/ÖBB-Infrastruktur AG, C-557/12, EU:C:2014:1317, punkt 32.

⁶ Dom av den 7 december 2010, Vlaamse federatie van vereniging van Brood- en Banketbakers, Ijsbereiders en Chocoladebewerkeren (VEBIC) WZW, C-439/08, EU:C:2010:739, punkterna 56 och 57.

institutionella särdrag samtidigt som man inte tillämpar en standardlösning som antas passa alla. Ett direktiv är följaktligen det bästa sättet att säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har de garantier de behöver för effektivare efterlevnadskontroll utan att det i onödan inkräktar på nationella särdrag och traditioner. Till skillnad från en förordning ger det medlemsstaterna möjlighet att själva välja de lämpligaste sätten att genomföra åtgärderna i direktivet. Dessutom är ett direktiv ett flexibelt verktyg för att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de garantier för oberoende, de resurser och de befogenheter för att kontrollera efterlevnad och ålägga böter som är nödvändiga, samtidigt som medlemsstaterna ges utrymme att gå längre om de så önskar.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning

Åren 2013/2014 genomförde kommissionen en utvärdering av hur rådets förordning (EG) nr 1/2003 fungerat. På grundval av resultaten av denna analys konstaterades det i kommissionens meddelande från 2014 om tio år av antitrustregler enligt rådets förordning (EG) nr 1/2003 att det finns utrymme för de nationella konkurrensmyndigheterna att vara effektivare i sin efterlevnadskontroll, och fastställdes ett antal åtgärdsområden för att främja en effektivare efterlevnadskontroll från de nationella konkurrensmyndigheternas sida, nämligen att garantera att de nationella tillsynsmyndigheterna 1) har tillräckliga resurser och är tillräckligt oberoende 2) har en effektiv verktygslåda, 3) kan utdöma verkningfulla böter, och 4) har effektiva eftergiftsprogram⁷.

Meddelandet från 2014 byggde på rapporten om fem år av antitrustregler enligt förordning (EG) 1/2003, där det konstaterades att åtgärden att ge de nationella konkurrensmyndigheterna rätt att delta i efterlevnadskontrollen av EU:s konkurrensregler bidragit på ett positivt sätt till att stärka denna efterlevnadskontroll⁸. Det konstaterades dock också att det finns utrymme för förbättringar, särskilt för att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har effektiva befogenheter att kontrollera efterlevnad och verktyg för att ålägga böter.

Samråd med berörda parter

Från och med den 4 november 2015 till och med den 12 februari 2016 genomförde kommissionen ett offentligt samråd i form av en EU-enkät som var uppdelad i två delar, en första med allmänna frågor för att inhämta synpunkter från icke-specialiserade berörda aktörer, och en andra för berörda aktörer med djupare kunskaper/erfarenheter av konkurrensfrågor.

Samrådet var en uppföljning av kommissionens meddelande om tio år av antitrustregler enligt förordning 1/2003 som fastställde ett antal åtgärdsområden för att förbättra de nationella

⁷ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, *Tio år av antitrustregler enligt förordning 1/2003: Resultat och framtidsutsikter* COM(2014) 453 final, och åtföljande arbetsdokument från kommissionens avdelningar: *Tio år av antitrustregler enligt förordning 1/2003* SWD(2014) 230 och *Att stärka de nationella konkurrensmyndigheternas tillämpning av konkurrensreglerna: institutionella frågor och förfarandefrågor* SWD(2014) 231, <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/regulations.html>.

⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – *Rapport om hur förordning (EG) nr 1/2003 fungerar*. KOM(2009) 206 slutlig och det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar, SEK(2009) 574 slutlig, <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/regulations.html>.

konkurrensmyndigheternas befogenheter att kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler. Den andra delen av samrådet inriktades följaktligen på fyra nyckelfrågor: i) de nationella konkurrensmyndigheternas resurser och oberoende, ii) de nationella tillsynsmyndigheternas verktygslåda för efterlevnadskontroll, iii) de nationella konkurrensmyndigheternas befogenheter att bötfälla företag, och iv) eftergiftsprogram.

Det inkom 181 svar från olika berörda aktörer, allt från privatpersoner, advokatbyråer och konsultbolag, företag och branschorganisationer, konsumentorganisationer, den akademiska världen, icke-statliga organisationer, tankesmedjor och fackföreningar till offentliga myndigheter, däribland ett antal ministerier och nationella konkurrensmyndigheter, från länder i och utanför EU.

76 % av de tillfrågade ansåg att de nationella konkurrensmyndigheterna skulle kunna göra mer för att kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler än vad de gör i dag. Dessutom var 80 % för att åtgärder bör vidtas för att främja de nationella konkurrensmyndigheternas efterlevnadskontroll. Per kategori berörda aktörer: 100 % av de akademiska institutioner, konsumentorganisationer, fackföreningar och nationella konkurrensmyndigheter som deltog i det offentliga samrådet ställde sig bakom tanken på att åtgärder bör vidtas. Motsvarande andelar för övriga tillfrågade var 86 % av de icke-statliga organisationerna, 84 % av konsulterna/advokatbyråerna, 77 % av företagen/de små och medelstora företagen/mikroföretagen/enmansföretagen, 67 % av tankesmedjorna och 61 % av branschorganisationerna. 64 % av de berörda aktörer som deltog i det offentliga samrådet stödde tanken på att sådana åtgärder helst bör bestå av en kombination av åtgärder från EU:s och medlemsstaternas sida. 19 % av övriga tillfrågade föredrog enbart EU-åtgärder och 8 % enbart åtgärder från medlemsstaternas sida⁹.

Utöver det offentliga samrådet anordnade Europaparlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor (ECON) och kommissionen den 19 april 2016 gemensamt en offentlig utfrågning i syfte att ge experter och berörda aktörer ytterligare en möjlighet att dela med sig av sina synpunkter på det offentliga samrådet. Utfrågningen följdes av två paneldiskussioner om de fyra ämnen som omfattades av det offentliga samrådet. Deltagarna i dessa diskussioner, omfattande cirka 150 berörda aktörer från den akademiska världen, företagsvärlden (små och stora företag), konsultbolag, branschorganisationer, advokatbyråer, press, privatpersoner och offentliga myndigheter, höll överlag med om och understödde målen för initiativet.

Slutligen hölls två möten med berörda ministerier för att få deras preliminära synpunkter. Den 12 juni 2015 informerades ministerierna om de viktigaste frågor som kommissionen hade identifierat. Vid ett andra möte med ministerier och nationella konkurrensmyndigheter som hölls den 14 april 2016 informerades de om resultaten av det offentliga samrådet.

Resultaten av det offentliga samrådet, den offentliga utfrågningen och mötena med berörda ministerier har beaktats i förslaget.

Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden

Kommissionen genomförde en omfattande uppgiftsinsamling i samarbete med alla nationella konkurrensmyndigheter för att få en utförlig bild av det rådande läget.

Konsekvensbedömning

---

⁹ De återstående 8 % svarade ”Vet ej/Ej tillämpligt”.

Den konsekvensbedömning som kommissionen har utarbetat omfattar alla viktiga aspekter som rör detta förslag. Fyra alternativ undersöktes. Det rekommenderade alternativet, som genomförs genom detta förslag, är att vidta lagstiftningsåtgärder på EU-nivå som ger nationella konkurrensmyndigheter det minimum av medel och instrument de behöver för effektiv efterlevnadskontroll, vid behov kompletterat med både mjuka åtgärder och detaljerade regler.

Vad gäller de övriga tre alternativ som undersöktes i konsekvensbedömningen kan följande konstateras: i) I referensscenariot, som innebär att inga åtgärder vidtas på EU-nivå, är det mycket osannolikt att man når de eftersträvade konkurrenspolitiska målen och det skulle inte överensstämja med de berörda aktörernas förväntningar. ii) Alternativet att enbart vidta mjuka åtgärder skulle inte utgöra en sund rättslig grund för att säkerställa att alla nationella konkurrensmyndigheter har de medel och instrument de behöver för att effektivt kunna kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler. Dessutom har mjuka åtgärder funnits i flera år utan att målet uppnåtts att fullständigt utnyttja potentialen i det decentraliserade system som införts genom förordning (EG) nr 1/2003. iii) Alternativet att förse de nationella konkurrensmyndigheterna med detaljerade och enhetliga medel och instrument genom lagstiftningsåtgärder på EU-nivå skulle ge begränsat med ytterligare fördelar i förhållande till det rekommenderade alternativet, men skulle inkräkta mer på nationella rättssystem och traditioner.

Bedömningen av fördelarna med det rekommenderade alternativet, både i kvalitativa och kvantitativa termer (t.ex. den positiva inverkan på total faktorproduktivitet - en central beståndsdel i BNP)¹⁰ visar att fördelarna i hög grad överstiger kostnaderna för genomförandet.

Kommissionens nämnd för lagstiftningskontroll lämnade sina synpunkter på utkastet till konsekvensbedömning i september 2016 och i sitt positiva yttrande i december 2016, vilka vederbörligen har beaktats¹¹. Mot bakgrund av dessa synpunkter tillhandahåller den slutliga konsekvensbedömningen alla tillgängliga empiriska belägg för att illustrera de problemskapande faktorerna, närmare uppgifter om de alternativ som övervägdes och en detaljerad analys av kostnaderna och fördelarna med det rekommenderade alternativet, vilket visar att fördelarna med det nuvarande förslaget skulle väga avsevärt tyngre än kostnaderna. Dessutom är den slutliga konsekvensbedömningen en vidareutveckling jämfört med begränsningarna och osäkerheten i de kvantitativa uppskattningarna, den innehåller en tydligare redogörelse av berörda aktörers synpunkter under det offentliga samrådet och den visar bättre hur förenliga de övervägda alternativen är med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Vem kommer att påverkas och hur?

Om de nationella konkurrensmyndigheterna ges möjlighet till effektivare efterlevnadskontroll gynnar det alla konsumenter och företag, både stora och små inklusive små och medelstora företag, genom att främja en effektiv kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad och genom att skapa mer likvärdiga konkurrensvillkor. Det finns således inget behov av att föreskriva en differentierad räckvidd som t.ex. att inkludera undantag eller att tillämpa mindre strikta regler vad gäller åtgärder mot små och medelstora företag.

¹⁰ Se avsnitt 6.3 i konsekvensbedömningen som finns på: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>.

¹¹ Se yttrandena av den 28 september 2016 och den 9 december 2016 som finns på: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>. Se också bilaga I till konsekvensbedömningen.

Nationella konkurrensmyndigheter

De nationella konkurrensmyndigheterna kommer att vara de som vinner mest på initiativet och som tillsammans med företagen påverkas mest direkt. När förslaget väl genomförts kommer alla nationella konkurrensmyndigheter att förse med effektiva medel och instrument för att finna bevis för överträdelser, att bötfälla företag som bryter mot lagen, att agera självständigt när de tillämpar EU:s konkurrensregler och att ha de resurser de behöver för att utföra sina uppgifter och få tillgång till eftergiftsprogram som är mer effektiva. Detta kommer att göra det möjligt för nationella konkurrensmyndigheter att effektivt kontrollera konkurrensreglernas efterlevnad och att samarbeta bättre med andra konkurrensmyndigheter i EU, vilket leder till mer konkurrens på marknaderna. Mer specifikt kommer det att säkerställa att det system med gränsöverskridande insamling och utbyte av information som införts genom förordning (EG) nr 1/2003 fungerar effektivt. Detta kan medföra vissa extra kostnader för vissa offentliga myndigheter, om t.ex. nya it-verktyg måste tillhandahållas, men dessa kostnader väntas bli försumbara. Inte alla nationella konkurrensmyndigheter kommer att påverkas på samma sätt eftersom de ändringar som krävs kommer att vara beroende av den exakta startpunkten för varje nationell rättslig ram.

Företag

Företagen kommer också att påverkas väsentligt av initiativet. För det första drabbas företag på samma sätt som konsumenter av konsekvenserna av en suboptimal kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad, eftersom de riskerar att utsättas för de negativa effekterna av högre priser från sina leverantörer och lägre nivåer av innovation och valfrihet samt från konkurrenter som bryter mot konkurrensreglerna för att försöka utestänga dem från marknaden. Förslaget kommer att stärka de nationella konkurrensmyndigheternas kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad i EU och skapa mer likvärdiga konkurrensvillkor där en konkurrenskultur råder till förmån för alla företag, både stora och små, eftersom det ger dem möjlighet att konkurrera mer rättvist på egna meriter och växa på hela den inre marknaden. Detta kommer också att stimulera företag att bedriva innovation och erbjuda ett större urval av varor och tjänster av högre kvalitet som uppfyller konsumenternas förväntningar.

För det andra kommer förslaget också att i viss mån gynna företag som är föremål för utredning för påstådda överträdelser av EU:s konkurrensregler. Införandet av grundläggande effektiva medel och instrument för nationella konkurrensmyndigheter kommer att minska skillnader i resultat för företag och göra tillämpningen av EU:s konkurrensregler mer förutsägbar och öka den rättsliga säkerheten i hela EU. Företag kan också dra nytta av ökade processuella rättigheter särskilt i de jurisdiktioner där det finns utrymme för förbättringar samt av bättre rättslig säkerhet vid ansökan om eftergift. Företag kan drabbas av anpassningskostnader i ett inledande skede då de måste bekanta sig med nya förfaranderegler. På det hela taget kommer dock kostnaderna för att anpassa sig till olika rättsliga ramar sannolikt att minska för företag som utövar gränsöverskridande verksamhet på den inre marknaden.

För de företag som bryter mot lagen i vissa jurisdiktioner kommer det dock att bli svårare att undanhålla bevisning eller att undkomma böter, eller att komma i åtnjutande av låga böter.

Konsumenter

Konsumenterna kommer att gynnas av de fördelar som en hårdare konkurrens medför på marknaden i form av ett bredare urval och bättre produkter. För konsumenterna innebär de

nationella konkurrensmyndigheternas brist på medel och instrument och kapacitet att frigöra sin fulla potential när de kontrollerar efterlevnaden av EU:s konkurrensregler att de går miste om fördelarna med efterlevnadskontrollen. Förslaget kommer att tillförsäkra konsumenterna ett likvärdigt skydd i hela Europa mot affärsmetoder som håller priserna på varor och tjänster på en konstgjort hög nivå, vilket förbättrar urvalet av innovativa varor och tjänster till rimliga priser som står till buds för dem.

Grundläggande rättigheter

Förslaget säkerställer skyddet av de grundläggande rättigheterna för företag som är föremål för konkurrensförfaranden, nämligen (dock inte uteslutande) näringsfrihet, rätten till egendom, principen om god förvaltningssed och rätten till ett effektivt rättsmedel inför domstol (artiklarna 16, 17, 41 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna). Det kommer att ge nationella konkurrensmyndigheter befogenheter att kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler endast i den mån som detta är nödvändigt och proportionellt. Det kommer att tvinga medlemsstaterna att införa sådana lämpliga skyddsåtgärder för utövandet av dessa befogenheter som åtminstone uppfyller normerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och som är förenliga med de allmänna principer i EU-rätten, inbegripet vederbörlig respekt för uppgiftsskyddet för fysiska personer. Dessa skyddsåtgärder bör i synnerhet respektera rätten till försvar för företag som är föremål för förfaranden för efterlevnadskontroll av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, där rätten att höras är en väsentlig komponent. Detta innefattar rätt till formell delgivning av de nationella konkurrensmyndigheternas invändningar enligt EU:s konkurrenslagstiftning och effektiv rätt till tillgång till handlingarna i ärendet, så att företagen kan förbereda sitt försvar. Dessutom bör mottagarna av slutliga beslut som nationella konkurrensmyndigheter fattat med tillämpning av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol för att kunna bestrida dessa beslut.

Förslaget omfattar också särskilda garantier för att de grundläggande rättigheterna respekteras. Inspektioner i andra lokaler än företagslokaler bör exempelvis kräva tillstånd från en rättslig myndighet. Garantier för grundläggande rättigheter ingår också i flera bestämmelser. Exempelvis böter och strukturella och beteendemässiga åtgärder får endast åläggas av nationella konkurrensmyndigheter under förutsättning att de är ”proportionella”. Nationella konkurrensmyndigheter kommer endast att kunna utföra inspektioner och utfärda begäranden om upplysningar på villkor att de klarar ett ”nödvändighetstest”.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Faktiskt och effektivt samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna kräver en säker infrastruktur. Europeiska konkurrensnätverket bygger på driftskompatibilitet för att kunna fungera. I den nuvarande fleråriga budgetramen finansieras dessa åtgärder huvudsakligen inom ISA²-programmet¹² med hänsyn tagen till programmets tillgängliga resurser samt dess valbarhetskriterier och prioriteringskriterier. Villkoren för förslagets budgetkonsekvenser efter 2020 kommer att bli föremål för kommissionens förslag till nästa fleråriga budgetram och det slutliga resultatet av förhandlingarna om den fleråriga budgetramen efter 2020. Ett vägledande belopp på 1 miljon euro per år planeras för att

---

¹² Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2015/2240 av den 25 november 2015 om inrättandet av ett program för lösningar för interoperabilitet och gemensamma ramar för europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare (ISA²-programmet) för modernisering av den offentliga sektorn (EUT L 318, 4.12.2015, s. 1).

upprätthålla, utveckla, hysa, driva och stödja ett centralt informationssystem (Europeiska konkurrensnätverkssystemet) i överensstämmelse med relevanta standarder för sekretess och datasäkerhet. Övriga administrativa kostnader i samband med driften av Europeiska konkurrensnätverket, t.ex. anordnande av möten, utveckling och tillhandahållande av utbildningsprogram samt utfärdande av riktlinjer och gemensamma principer beräknas uppgå till 500 000 euro per år.

Vad gäller personal är lagstiftningsförslaget budgetneutralt och kräver inga ytterligare personalresurser. Närmare uppgifter finns i den finansieringsöversikt som finns som bilaga till detta förslag.

5. ÖVRIGA INSLAG

Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering

Kommissionen har utarbetat en genomförandeplan där den identifierar de största utmaningarna som medlemsstaterna sannolikt kommer att ställas inför i samband med antagandet och genomförandet av direktivet och föreslår ett antal åtgärder för att komma till rätta med dem.

Genomförandeplanen omfattar i) en enda kontaktpunkt med kommissionen via en funktionsbrevlåda som medlemsstaterna kan använda för alla frågor i samband med det föreslagna direktivet och ii) en rad åtgärder som ska vidtas av kommissionen och medlemsstaterna för att komma till rätta med de tre största utmaningarna för genomförandet: a) genomföra direktivet inom angiven tidsram, b) tillhandahålla utbildning och stöd till nationella konkurrensmyndigheter, och (c) säkerställa att företagen får tillräcklig information.

Kommissionen kommer att övervaka införlivandet och genomförandet av direktivet, både under perioden fram till datumet för införlivande och efter införlivandet.

En efterhandsutvärdering av direktivet kommer att genomföras efter 5 år från datumet för dess införlivande.

Förklarande dokument

Det föreslagna direktivet anger specifika åtgärder för att säkerställa att 1) nationella konkurrensmyndigheter har effektiva garantier för oberoende och resurser samt befogenheter att kontrollera efterlevnad och ålägga böter, 2) att samma garantier och instrument finns på plats när nationella konkurrensmyndigheter tillämpar nationell lagstiftning parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, och 3) att nationella konkurrensmyndigheter kan ge varandra ömsesidigt bistånd för att trygga systemet för nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket. Det finns flera rättsliga skyldigheter som härrör från det föreslagna direktivet. Ett effektivt införlivande av direktivet kräver därför att specifika och riktade ändringar görs i de relevanta nationella reglerna. För att kommissionen ska kunna övervaka att införlivandet sker korrekt är det således inte nog att medlemsstaterna översänder texten till genomförandebestämmelserna, eftersom det kan bli nödvändigt att göra en övergripande bedömning av det system enligt nationell lagstiftning som blir följden. Därför bör medlemsstaterna också förse kommissionen med förklarande dokument som visar vilka befintliga eller nya bestämmelser enligt nationell lagstiftning som ska genomföra de enskilda åtgärder som anges i det föreslagna direktivet.

Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget

Förslaget består av 10 kapitel som innehåller 34 artiklar.

Kapitel I – Syfte, tillämpningsområde och definitioner

I detta kapitel definieras direktivets tillämpningsområde och de huvudsakliga begrepp som används i förslaget. De definitioner som används speglar i stor utsträckning de som används i förordning (EG) nr 1/2003 och direktiv 2014/104/EU om skadestånd på grund av överträdelse av konkurrensreglerna¹³.

Kapitel II – Grundläggande rättigheter

Förslaget kommer att säkerställa att medlemsstaterna tillhandahåller lämpliga skyddsåtgärder för utövandet av de befogenheter som ges i detta förslag. Dessa skyddsåtgärder måste åtminstone uppfylla kraven i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och de allmänna principerna i unionsrätten¹⁴. I samband med det offentliga samrådet framfördes ett tydligt krav från advokater, företag och branschorganisationer på att de nationella konkurrensmyndigheterna ska tillförsäkras effektiva befogenheter att utöva efterlevnadskontroll, uppvägda av ökade förfarandegarantier.

Kapitel III – Oberoende och resurser

Detta kapitel säkerställer att nationella konkurrensmyndigheter har nödvändiga garantier för oberoende. Framför allt införs garantier som har till syfte att skydda de anställda och förvaltningen av de nationella konkurrensmyndigheterna från utomstående påverkan vid efterlevnadskontroll av EU:s konkurrensregler genom att i) säkerställa att de kan utföra sitt uppdrag och utöva sina befogenheter på ett sätt som är oberoende från politisk och annan extern påverkan, ii) uttryckligen utesluta instruktioner från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ, iii) säkerställa att de avhåller sig från varje handling som är oförenlig med utförandet av deras uppdrag och utövandet av deras befogenheter, iv) förbjuda uppsägning av deras ledning av skäl som sammanhänger med beslutsfattandet i specifika fall, v) säkerställa att de har befogenhet att fastställa sina prioriteringar i enskilda fall, inbegripet befogenhet att avvisa klagomål av prioritetsskäl. Vad gäller den sistnämnda aspekten inkräktar förslaget inte på medlemsstaternas privilegium att fastställa allmänna politiska mål. De flesta aktörer som deltog i det offentliga samrådet stödde åtgärder som omfattar alla dessa aspekter. I synnerhet företag rapporterade att de nationella konkurrensmyndigheternas bristande förmåga att till fullo fastställa sina prioriteringar hindrar dem från att fokusera på överträdelser som orsakar störst skada på konkurrensen.

I detta kapitel införs dessutom en uttrycklig skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de mänskliga, ekonomiska och tekniska resurser de behöver för att utföra sina kärnuppgifter enligt artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Den

¹³ EUT L 349, 5.12.2014, s. 1.

¹⁴ Enligt rättspraxis från Europeiska unionens domstol ”är medlemsstaterna bundna av de krav som följer av kraven på skydd för grundläggande rättigheter i [EU:s] rättsordning när de genomför [EU-rättsliga] bestämmelser”; dom av den 13 april 2000, Karlsson m.fl., C-292/97, ECLI: EU:C:2000:202, punkt 37. Se även dom av den 21 januari 2016, Eturas, C-74/14, ECLI:EU:C:2016:42, punkt 38, i vilken Europeiska unionens domstol erinrade om att oskuldspresumtionen utgör en allmän princip i EU-rätten, som numera finns stadfäst i artikel 48.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 november 2012, E.ON Energie/kommissionen, 89/11 P, ECLI: EU:C:2012:738, punkt 72), som medlemsstaterna är skyldiga att iaktta när de tillämpar EU:s konkurrenslagstiftning. Se även, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2010, VEBIC, C-439/08, ECLI: EU:C:2010:739, punkt 63.

relevanta lagbestämmelsen ger utrymme för medlemsstaterna att hantera ekonomiska fluktuationer utan att riskera de nationella konkurrensmyndigheternas effektivitet.

Kapitel IV – Befogenheter

Befogenheter och förfaranden som gäller utredningar och beslutsfattande är konkurrensmyndigheternas huvudsakliga arbetsredskap. I dagsläget finns det dock ett lapptäcke av befogenheter över hela EU, och många nationella konkurrensmyndigheter har inte alla de befogenheter de behöver. Omfattningen av de nationella konkurrensmyndigheternas befogenheter att bedriva utredningar och fatta beslut varierar avsevärt, vilket kan påverka deras effektivitet på ett avgörande sätt.

För att råda bot på detta omfattar förslaget en bestämmelse om en minsta kärna av effektiva befogenheter att utreda (befogenhet att inspektera företagslokaler och andra lokaler än företagslokaler, att utfärda begäranden om upplysningar) och att fatta beslut (befogenhet att anta beslut om förbud, inklusive befogenheten att ålägga strukturella och beteendemässiga åtgärder, beslut om åtaganden och interimistiska åtgärder). Åtgärder för att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har sådana effektiva verktyg fick brett stöd i samband med det offentliga samrådet. Berörda parter, i synnerhet företag, framhöll exempelvis att det faktum att nationella konkurrensmyndigheterna saknar befogenheter att ålägga strukturella åtgärder var särskilt problematiskt för företag som skadats av det konkurrensbegränsande beteendet hos ett företag som brutit mot reglerna.

Förslaget kommer också att säkerställa att dessa verktyg har verklig effekt genom att föreskriva konkreta sanktioner vid bristande överensstämmelse. För att vara meningsfulla kommer sanktionerna att beräknas i proportion till den totala omsättningen för det berörda företaget, men medlemsstaterna kommer att ha flexibilitet när det gäller hur detta ska genomföras (t.ex. fastställs inga särskilda procentandelar för bötesbeloppets storlek).

Kapitel V – Böter och viten

Konkurrensmyndigheternas förmåga att bötfälla företag som bryter mot konkurrenslagstiftningen är ett centralt verktyg för efterlevnadskontroll. Syftet med böter är att straffa företag som har överträtt konkurrensreglerna och att avskräcka samma och andra företag från att ägna sig åt eller fortsätta med ett olagligt beteende. År 2009 fastställde Europeiska unionens domstol att de sanktionsåtgärder som vidtas av nationella konkurrensmyndigheter och av kommissionen är ett villkor för en enhetlig tillämpning av EU:s konkurrensregler¹⁵. Det finns dock ett antal frågor som påverkar graden av efterlevnadskontroll av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och innebär att företag kan åläggas mycket låga böter eller inga böter alls, beroende på vilken myndighet som agerar, vilket inverkar negativt på den avskräckande effekten och de likvärdiga konkurrensvillkoren.

För det första varierar det mellan olika medlemsstater vilken typ av böter som nationella konkurrensmyndigheter förelägger för överträdelse av EU:s konkurrensregler. Böter kan åläggas antingen i administrativa förfaranden (av nationella konkurrensmyndigheter), i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden (av domstolar) eller i straffrättsliga eller straffrättsliknande förfaranden (av domstolar eller, i vissa fall, av den nationella konkurrensmyndigheten, men enligt straffrättsliknande förfaranden (överträdelseförfaranden)). I de flesta medlemsstater är

---

¹⁵ Dom av den 11 juni 2009, Inspecteur van de Belastingdienst/X BV, C-429/07, ECLI:EU:C:2009:359, punkterna 36–39.

böter administrativa. Civilrättsliga böter¹⁶ åläggs i tre medlemsstater. I fem medlemsstater åläggs böter i straffrätts(liknande) förfaranden. I de flesta medlemsstater där böter i första hand åläggs i straffrättsliga (eller straffrättsliknande) förfaranden är efterlevnadskontrollen av EU:s konkurrenslagstiftning svag och om efterlevnaden ändå kontrollerats ålades sanktioner sällan under perioden 2004–2013. De flesta berörda aktörer uppgav i samband med det offentliga samrådet att straffrättsliga system är mindre lämpade för en effektiv efterlevnadskontroll av EU:s konkurrensregler. För att ta itu med problemet med svag efterlevnadskontroll och samtidigt upprätthålla flexibilitet för medlemsstaterna kommer förslaget att säkerställa att befogenheterna i de medlemsstater där den administrativa nationella konkurrensmyndigheten i dagsläget inte kan anta beslut om åläggande av böter antingen måste ges till nationella konkurrensmyndigheter som antar sådana beslut direkt eller så måste medlemsstaterna säkerställa att sådana beslut kan fattas av en domstol i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden. Behovet av förändring kommer således att begränsas till ett minimum.

För det andra finns det skillnader i metoder för beräkning av böter som kan inverka betydligt på storleken på de bötesbelopp som åläggs av nationella konkurrensmyndigheter. Dessa skillnader gäller framför allt följande: 1) det högsta bötesbelopp som kan fastställas (det högsta tillåtna bötesbeloppet) och 2) parametrarna för beräkning av böterna. Sådana skillnader förklarar delvis hur böter i dag kan variera upp till 25 gånger beroende på vilken myndighet som agerar. Mycket låga böter kan åläggas för samma överträdelse, vilket innebär att den avskräckande verkan av böter varierar kraftigt i EU, vilket var ett problem som det flaggades för under det offentliga samrådet. De böter som åläggs avspeglar inte nödvändigtvis den skada som det konkurrensbegränsande beteendet orsakat konkurrensen. För att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter kan fastställa avskräckande böter på grundval av en gemensam uppsättning grundläggande parametrar, bör det för det första finnas en gemensam högsta tillåten nivå på minst 10 % av den globala omsättningen och för det andra bör nationella konkurrensmyndigheter, när de fastställer böter, ta hänsyn till de två centrala faktorerna, dvs. överträdelsens allvar och varaktighet.

Den tredje aspekten gäller begränsningarna avseende vem som kan hållas ansvarig för betalningen av böterna. Begreppet ”företag” i EU:s konkurrenslagstiftning är etablerat i rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Det betyder att olika juridiska personer som tillhör ett ”företag” kan vara solidariskt ansvariga för eventuella böter som ålagts sådana ”företag”¹⁷. Detta sänder en tydlig signal till hela företagskoncernen om att avsaknaden av goda styrelseformer och bristande efterlevnad av konkurrensrätten inte kommer att förbli ostraffad. Det gör det också möjligt att låta böterna avspegla företagskoncernens sammanlagda styrka och inte bara dotterbolags styrka, vilket gör det mer meningsfullt och avskräckande. Idag finns det dock flera nationella konkurrensmyndigheter som inte kan hålla moderbolag ansvariga för överträdelser som begåtts av dotterbolag som står under deras kontroll. Dessutom finns det flera nationella konkurrensmyndigheter som inte kan hålla rättsliga efterträdare till ett överträdande företag och ekonomiska efterträdare till ett överträdande företag ansvariga för böter, eller det råder osäkerhet om detta, trots sedan länge etablerad rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Detta innebär att företag kan undkomma böter helt enkelt genom att gå samman med andra företag eller genom

¹⁶ Termen ”civilrättsliga böter” används för att beteckna böter som åläggs i icke-straffrättsliga förfaranden.

¹⁷ Dom av den 20 september 2009, AkzoNobel NV/kommissionen, C-97/08 P, ECLI:EU:C:2009:536. Det ska kunna visas att moderbolaget utövar ett avgörande inflytande över det dotterbolag som har begått överträdelsen.

omstrukturering av företaget. För att lösa detta problem föreskriver förslaget att begreppet företag tillämpas för ändamålet att ålägga moderbolag och rättsliga och ekonomiska efterträdare till företag böter.

Kapitel VI – Eftergift

Företagen kommer att erkänna sin medverkan i hemliga karteller endast om de har tillräcklig rättslig säkerhet om huruvida de kommer att beviljas immunitet mot böter. Detta kapitel syftar till att öka den rättsliga säkerheten för företag som vill ansöka om eftergift och därigenom bibehålla sina incitament att samarbeta med kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna genom att minska de nuvarande skillnaderna mellan de eftergiftsprogram som är tillämpliga i medlemsstaterna. För att uppnå detta införlivar förslaget huvudprinciperna i Europeiska konkurrensnätverkets modellprogram för eftergift i lag och säkerställer därmed att alla nationella konkurrensmyndigheter kan bevilja immunitet mot och nedsättning av böter och godta förenklade ansökningar på samma villkor. Under det offentliga samrådet ansåg 61 % av de berörda aktörerna att medlemsstaternas bristande genomförande av Europeiska konkurrensnätverkets modellprogram för eftergift var problematiskt.

Vidare säkerställer detta kapitel att sökande kommer att ha fem arbetsdagar på sig för att lämna in förenklade ansökningar och förtydligar att de inte bör ställas inför parallella resurskrävande begäranden från nationella konkurrensmyndigheter medan kommissionen håller på att utreda ärendet. Det klargör också att när kommissionen väl har beslutat att inte gå vidare med ett ärende bör sökande som lämnat in förenklade ansökningar ha möjlighet att lämna in fullständiga ansökningar om eftergift till de berörda nationella konkurrensmyndigheterna.

Slutligen säkerställer detta kapitel att anställda vid och direktörer för företag som ansöker om immunitet är skyddade från eventuella individuella sanktioner, förutsatt att de samarbetar med myndigheterna. Detta är viktigt för att upprätthålla incitamenten för företag att ansöka om eftergift, eftersom deras ansökningar ofta är beroende av att deras anställda samarbetar fullt ut, utan fruktan för att drabbas av sanktioner.

På motsvarande sätt bör personer som har kännedom om att en kartell existerar eller hur en kartell fungerar eller om andra typer av överträdelser av konkurrenslagstiftningen uppmuntras att tillhandahålla denna information, bl.a. genom att inrätta tillförlitliga och konfidentiella kanaler för rapportering. För detta ändamål har många nationella konkurrensmyndigheter infört, eller överväger att införa, effektiva medel för att skydda personer som rapporterar eller avslöjar information om överträdelser av EU:s konkurrenslagstiftning från vedergällning t.ex. i form av disciplinära åtgärder som vidtas av arbetsgivaren. Kommissionen införde exempelvis ett anonymt visselblåsarverktyg för konkurrensärenden den 16 mars 2017¹⁸. Kommissionen har framhållit betydelsen av att skydda visselblåsare och undersöker möjligheten att vidta övergripande eller ytterligare sektorsspecifika åtgärder på EU-nivå¹⁹.

Kapitel VII – Ömsesidigt bistånd

Detta kapitel säkerställer att när en nationell konkurrensmyndighet begär att en annan nationell konkurrensmyndighet ska vidta utredningsåtgärder på dess vägnar för att samla in

¹⁸ <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>.

¹⁹ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=54254.

bevis i en annan jurisdiktion har tjänstemän från den ansökande nationella konkurrensmyndigheten rätt att närvara och delta aktivt i inspektionen. Detta kommer att göra sådana inspektioner effektivare och mer ändamålsenliga.

Detta kapitel säkerställer dessutom att arrangemang har vidtagits som gör det möjligt för nationella konkurrensmyndigheter att begära och tillhandahålla ömsesidigt bistånd för delgivning av beslut och verkställighet av böter när företag inte har någon rättslig närvaro inom den begärande nationella konkurrensmyndighetens territorium eller de inte har tillräckliga tillgångar för att driva in böterna inom detta territorium. Ett sådant ömsesidigt bistånd är utformat för att minimera intrång i nationell lagstiftning och skulle omfatta viktiga skyddsåtgärder: i) Delgivning och efterlevnadskontroll kommer att ske i enlighet med lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten. ii) Beslut om åläggande av böter kan endast verkställas när de blivit slutliga och inte längre kan överklagas genom ordinära rättsmedel. iii) Preskriptionsfrister kommer att regleras av lagstiftningen i den ansökande medlemsstaten. iv) Den anmodade myndigheten är inte skyldig att verkställa beslut om böter om detta uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstaten. v) Tvister som gäller lagenligheten av en åtgärd kommer att omfattas av den ansökande medlemsstatens behörighet, medan tvister som gäller delgivnings- eller verkställighetsåtgärder som vidtagits i den anmodade medlemsstaten kommer att falla inom den anmodade medlemsstatens behörighet.

Ömsesidigt bistånd är en central del av detta förslag eftersom det är absolut nödvändigt för ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket och därmed för att det decentraliserade system som en effektiv tillämpning av EU:s konkurrenslagstiftning är beroende av ska ha framgång. Utan effektivt ömsesidigt bistånd kan det inte finnas likvärdiga konkurrensvillkor för företag som har verksamhet i flera medlemsstater, och därmed hindras den inre marknaden från att fungera väl.

Kapitel VIII – Preskriptionsfrister

Detta kapitel säkerställer att om ett förfarande pågår vid en nationell konkurrensmyndighet eller vid kommissionen avbryts tillfälligt de preskriptionsfrister som gäller för andra nationella konkurrensmyndigheter som kan inleda ett ärende avseende samma avtal, beslut av en företagssammanslutning eller samordnade förfarande så länge som förfarandet pågår. Detta kommer att säkerställa att systemet med parallell behörighet inom Europeiska konkurrensnätverket fungerar effektivt och att andra nationella konkurrensmyndigheter inte hindras från att agera senare som en följd av att deras förfarande är tidsbegränsat. Medlemsstaterna kommer fortfarande att kunna bestämma preskriptionsfristernas varaktighet i sina system eller att införa absoluta tidsfrister, förutsatt att de inte gör det praktiskt taget omöjligt eller alltför svårt att effektivt kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrenslagstiftning.

Kapitel IX - Allmänna bestämmelser

Detta kapitel säkerställer att administrativa nationella konkurrensmyndigheter, som är bäst lämpade att förklara sina beslut, i sig själva har befogenhet att väcka talan och/eller försvara sin sak vid domstol²⁰. Detta kommer att förhindra dubblering av kostnader och insatser som skulle bli följden om försvaret sköttes av ett annat organ.

---

²⁰ Europeiska gemenskapernas domstol har slagit fast att artikel 35 i förordning (EG) nr 1/2003 måste tolkas så att den är ett hinder för nationella regler som inte tillåter att nationella konkurrensmyndigheter

Detta kapitel innehåller också en viktig garanti för att uppgifter som samlas in enligt det föreslagna direktivet endast kan användas för det syfte för vilket de har anskaffats och inte kan användas för att ålägga fysiska personer sanktioner.

Slutligen säkerställer detta kapitel att bevisning kan företes i samband med sakprövning oberoende av på vilket medium de relevanta uppgifterna lagras, för att säkerställa att de relevanta processuella reglerna följer den digitala utvecklingen.

---

i egenskap av motpart deltar i ett rättsligt förfarande som har inletts mot ett beslut som denna myndighet själv har fattat (Vebic, C-439/08, ECLI:EU:C:2010:739, punkt 64).

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 103 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) tillhör tvingande rätt och bör tillämpas effektivt i hela unionen för att säkerställa att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids. En effektiv kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget är nödvändig för att säkerställa öppnare konkurrensutsatta marknader i Europa, där företagen konkurrerar mer på sina egna meriter och utan hinder för marknadstillträde skapade av företag, så att företagen kan generera välstånd och skapa arbetstillfällen. Detta skyddar konsumenterna från affärsmetoder som håller priserna på varor och tjänster på en konstgjort hög nivå och förbättrar urvalet av innovativa varor och tjänster för konsumenterna.
- (2) Den offentliga kontrollen av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget sköts av de nationella konkurrensmyndigheterna i medlemsstaterna jämsides med kommissionen i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1/2003². De nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen bildar tillsammans ett nätverk av offentliga myndigheter som tillämpar EU:s konkurrensregler i nära samarbete (Europeiska konkurrensnätverket).
- (3) Enligt artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1/2003 ska de nationella konkurrensmyndigheterna och domstolarna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på avtal eller förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna.

---

¹ EUT C , , s. .

² Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EGT L 1, 4.1.2003, s. 1).

I praktiken tillämpar de flesta nationella konkurrensmyndigheter nationella konkurrensrättsliga bestämmelser parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Följaktligen kommer detta direktiv, vars syfte är att säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna har de garantier för oberoende och de befogenheter att kontrollera efterlevnad och ålägga böter som är nödvändiga för att kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på ett effektivt sätt, oundvikligen att påverka nationella konkurrensrättsliga bestämmelser som tillämpas parallellt av nationella konkurrensmyndigheter.

- (4) Om de nationella konkurrensmyndigheterna ges befogenhet att inhämta all information i digital form om det företag som är föremål för utredning, oavsett i vilken form informationen lagras, bör det dessutom också påverka omfattningen av de nationella konkurrensmyndigheternas befogenheter när de, i ett tidigt skede av förfarandet, vidtar relevanta utredningsåtgärder också på grundval av bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning som tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Om nationella konkurrensmyndigheter skulle ges inspektionsbefogenheter av olika räckvidd beroende på om de slutligen kommer att tillämpa endast bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning eller också artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget samtidigt, skulle det hindra en effektiv kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad på den inre marknaden. Direktivets räckvidd bör således omfatta både tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på fristående grund och tillämpningen av nationell konkurrenslagstiftning som tillämpas parallellt i samma ärende. Detta gäller med undantag av skydd för förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet och förlikningsinlagor som också utsträcks till nationell konkurrenslagstiftning som tillämpas på fristående grund.
- (5) På grund av nationell lagstiftning saknar många nationella konkurrensmyndigheter nödvändiga garantier för oberoende och befogenheter att kontrollera efterlevnad och ålägga böter för att kunna tillämpa dessa regler effektivt. Detta påverkar negativt deras förmåga att i praktiken tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget när så är lämpligt. Många nationella konkurrensmyndigheter saknar till exempel effektiva verktyg i nationell lagstiftning för att hitta bevis för överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget eller att bötfälla företag som bryter mot lagen, eller har inte de resurser som behövs för att i praktiken kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Detta kan hindra dem från att vidta åtgärder överhuvudtaget eller leder till att de begränsar sin efterlevnadskontroll. Många nationella konkurrensmyndigheter saknar operativa verktyg och garantier för att effektivt kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, vilket innebär att utgången av förfarandena kan bli mycket olika för företag som ägnar sig åt konkurrensbegränsande förfaranden beroende på vilken medlemsstat de är verksamma i: de blir kanske inte föremål för någon kontroll överhuvudtaget enligt artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget eller blir föremål för ineffektiv kontroll. I vissa medlemsstater kan exempelvis företag undgå ansvar för böter helt enkelt genom en omstrukturering. En ojämn kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning som tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget leder till missade chanser att undanröja hinder för marknadstillträde och att skapa mer öppna och konkurrensutsatta marknader i hela Europeiska unionen där företag konkurrerar utifrån sina egna meriter. Företag och konsumenter blir lidande särskilt i de medlemsstater där nationella konkurrensmyndigheter är sämre rustade att kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna. Företag kan inte konkurrera av egen kraft om det finns fristäder

där konkurrensbegränsande förfaranden kan tillämpas ostraffat, t.ex. därför att bevis på illojal konkurrens inte kan samlas in eller därför att företagen kan undgå ansvar för böter. Företagen har därför ett negativt incitament att gå in på sådana marknader och att utöva etableringsrätten och tillhandahålla varor och tjänster där. Konsumenter i medlemsstater med mindre efterlevnadskontroll går miste om fördelarna med en effektiv kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad. En ojämn kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning som tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget i hela EU snedvrider således konkurrensen på den inre marknaden och undergräver dess funktion.

- (6) Brister och begränsningar i de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg och garantier undergräver också systemet med parallell behörighet för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget som är utformat för att fungera som en sammanhängande helhet på grundval av ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket. Detta system är beroende av att myndigheterna kan lita på varandra när det gäller att genomföra utredningsåtgärder på varandras vägnar. Det fungerar dock inte väl när det fortfarande finns nationella konkurrensmyndigheter som inte har fullgoda utredningsverktyg. I andra viktiga avseenden är de nationella konkurrensmyndigheterna inte i stånd att ge varandra ömsesidigt bistånd. I de flesta medlemsstater kan exempelvis företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet undgå att betala böter helt enkelt genom att inte ha rättslig närvaro inom vissa områden i de medlemsstater där de är verksamma. Detta minskar incitamenten att följa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Den ineffektiva efterlevnadskontroll som blir följderna snedvrider konkurrensen för laglydiga företag och urholkar konsumenternas förtroende för den inre marknaden, särskilt i den digitala miljön.
- (7) För att säkerställa ett verkligt gemensamt område för kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad inom EU som ger mer likvärdiga konkurrensvillkor för företag som är verksamma på den inre marknaden och minskar de ojämlika villkoren för konsumenterna är det nödvändigt att införa minimigarantier för oberoende och resurser och grundläggande befogenheter för att kontrollera efterlevnad och ålägga böter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, så att de nationella konkurrensmyndigheterna kan arbeta med full effekt.
- (8) Det är lämpligt att basera detta direktiv på den dubbla rättsliga grund som artiklarna 103 och 114 i EUF-fördraget utgör. Orsaken är att detta direktiv inte endast omfattar tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och tillämpningen av bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning parallellt med dessa artiklar, utan också luckorna och bristerna i de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg och garantier för att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, vilket har en negativ inverkan på såväl konkurrens som en väl fungerande inre marknad.
- (9) Att införa minimigarantier för att säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna tillämpar artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på ett effektivt sätt påverkar inte medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa mer omfattande garantier för oberoende och resurser för de nationella konkurrensmyndigheterna och mer detaljerade bestämmelser om befogenheter för dessa myndigheter att kontrollera efterlevnad och ålägga böter. Medlemsstaterna får i synnerhet ge nationella konkurrensmyndigheter ytterligare befogenheter utöver de grundläggande befogenheter som föreskrivs i detta direktiv för att förbättra deras effektivitet.

- (10) Omvänt behövs närmare föreskrifter när det gäller villkoren för beviljande av eftergift för hemliga karteller. Företagen kommer att erkänna sin medverkan i hemliga karteller endast om de har tillräcklig rättslig säkerhet om huruvida de kommer att beviljas immunitet mot böter. De tydliga skillnaderna mellan de eftergiftsprogram som är tillämpliga i medlemsstaterna ger upphov till rättslig osäkerhet för företag som kan tänkas ansöka om eftergift, vilket kan försvaga deras incitament att ansöka om eftergift. Om medlemsstaterna skulle kunna införa eller tillämpa antingen mer eller mindre restriktiva regler för eftergift inom det område som omfattas av detta direktiv skulle det inte endast strida mot målet att upprätthålla incitament för sökande i syfte att göra kontrollen av konkurrensreglernas efterlevnad i unionen så effektiv som möjligt, utan det skulle också riskera att äventyra de likvärdiga villkoren för företag som är verksamma på den inre marknaden. Detta hindrar inte medlemsstaterna från att tillämpa eftergiftsprogram som inte enbart omfattar hemliga karteller, utan också andra överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och motsvarande nationella bestämmelser.
- (11) Detta direktiv är inte tillämpligt på nationella lagar i den mån de föreskriver straffrättsliga påföljder för fysiska personer, med undantag för de regler som styr samspelet mellan eftergiftsprogram och åläggandet av påföljder för fysiska personer.
- (12) Utövandet av de befogenheter som tilldelats nationella konkurrensmyndigheter bör bli föremål för lämpliga skyddsåtgärder som åtminstone uppfyller normerna i allmänna principer i EU-rätten och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Dessa skyddsåtgärder omfattar rätten till god förvaltning och respekt för företagets rätt till försvar, där ett väsentligt inslag är rätten att höras. Nationella konkurrensmyndigheterna bör i synnerhet informera de parter som är föremål för utredning om de preliminära invändningar som har gjorts mot dem enligt artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget innan de fattar ett beslut som negativt påverkar deras intressen, och dessa parter bör ha möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt lämna sina synpunkter på dessa anmärkningar innan ett sådant beslut fattas. Parter som har delgivits preliminära invändningar om en påstådd överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget bör ha tillgång till relevant ärendeakt hos de nationella konkurrensmyndigheterna för att effektivt kunna utöva sin rätt till försvar. Detta är med förbehåll för företagets berättigade intresse av att deras affärshemligheter skyddas och omfattar inte konfidentiell information och interna handlingar hos, och skriftväxling mellan, de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen. Dessutom bör mottagarna av slutliga beslut som nationella konkurrensmyndigheter fattat med tillämpning av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, i enlighet med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Sådana slutgiltiga beslut bör motiveras så att mottagarna av dem kan få reda på skälen för beslutet och utöva sin rätt till ett effektivt rättsmedel. Vid utformningen av dessa skyddsåtgärder bör man finna en jämvikt mellan respekten för de grundläggande rättigheterna för företag och skyldigheten att säkerställa att artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget tillämpas på ett effektivt sätt.
- (13) Åtgärden att ge de nationella konkurrensmyndigheterna befogenhet att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på ett opartiskt sätt och i det gemensamma intresset av en effektiv kontroll av att EU:s konkurrensregler efterlevs är en väsentlig beståndsdel i en effektiv och enhetlig tillämpning av dessa regler.
- (14) De nationella konkurrensmyndigheternas oberoende bör stärkas för att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. För detta

ändamål bör en uttrycklig bestämmelse införas i nationell rätt för att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter, när de tillämpar artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, skyddas mot yttre inblandning eller politiska påtryckningar som kan äventyra deras oberoende bedömning av frågor de har att ta ställning till. Därför bör regler fastställas på förhand om grunderna för avsättning av medlemmarna i de nationella konkurrensmyndigheternas beslutande organ för att på så sätt förhindra varje rimligt tvivel om myndighetens neutralitet eller dess oemottaglighet för externa faktorer.

- (15) För att säkerställa de nationella konkurrensmyndigheternas oberoende bör deras anställda och medlemmarna i det beslutande organet agera med integritet och avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras uppdrag. Behovet av att förhindra att en oberoende bedömning av det beslutande organets personal eller ledamöter äventyras innebär att dessa under sin anställning eller sin mandatperiod och under en rimlig period därefter bör avstå från all annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet som står i strid med deras uppdrag. Vidare innebär detta också att de under sin anställning eller sin mandatperiod inte bör ha ett intresse i företag eller organisationer som står i förbindelse med en nationell konkurrensmyndighet i den mån detta kan äventyra deras oberoende. Personalen och ledamöterna i det beslutande organet bör redogöra för eventuella intressen eller tillgångar som skulle kunna skapa en intressekonflikt i utövandet av deras uppdrag. De bör vara skyldiga att informera det beslutande organet, övriga ledamöter i detta eller, i fråga om nationella konkurrensmyndigheter där en enda person har beslutsbefogenheter, tillsättningsmyndigheten om de vid utövandet av sitt uppdrag uppmanas att besluta i en fråga där de har ett intresse som kan påverka deras opartiskhet.
- (16) De nationella konkurrensmyndigheternas oberoende hindrar varken rättslig prövning eller parlamentarisk övervakning i enlighet med medlemsstaternas lagstiftning. Krav på ansvarsskyldighet bidrar också till att säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheternas åtgärder är trovärdiga och legitima. Proportionerliga krav på ansvarsskyldighet innefattar att nationella konkurrensmyndigheter offentliggör periodiska rapporter om sin verksamhet till en statlig myndighet eller ett parlamentariskt organ. Nationella konkurrensmyndigheters utgifter kan också underkastas kontroll eller övervakning förutsatt att detta inte påverkar deras oberoende.
- (17) Nationella konkurrensmyndigheterna bör kunna prioritera sina förfaranden för tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget för att effektivt utnyttja sina resurser och för att de ska kunna inrikta sig på att förebygga och få slut på konkurrensbegränsande beteende som snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. De bör därför ha möjlighet att avvisa klagomål på den grunden att de inte är en prioriterad fråga. Detta bör inte påverka de nationella behöriga myndigheternas befogenhet att avvisa klagomål på andra grunder (t.ex. bristande behörighet) eller att besluta att det inte finns skäl för dem att ingripa. Nationella konkurrensmyndigheters befogenhet att prioritera sina förfaranden för efterlevnadskontroll påverkar inte rätten för en medlemsstats regering att utfärda allmänna politiska riktlinjer eller prioriteringsriktlinjer till nationella konkurrensmyndigheter som inte har något samband med specifika förfaranden för tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- (18) Nationella konkurrensmyndigheter bör ha nödvändiga resurser i form av personal, expertis, finansiella medel och teknisk utrustning för att säkerställa att de på ett effektivt sätt kan utföra sina uppgifter vid tillämpning av artiklarna 101 och 102 i

EUF-fördraget. Om deras uppdrag och befogenheter enligt nationell lag utvidgas bör de resurser som är nödvändiga för att fullgöra dessa uppgifter trots detta vara tillräckliga.

- (19) Nationella konkurrensmyndigheter behöver ett minimum av gemensamma utrednings- och beslutsbefogenheter för att effektivt kunna kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- (20) Nationella konkurrensmyndigheter bör ges befogenhet att ha ändamålsenliga utredningsbefogenheter för att upptäcka eventuella avtal, beslut eller samordnade förfaranden som är förbjudna enligt artikel 101 i EUF-fördraget eller missbruk av dominerande ställning som är förbjudet enligt artikel 102 i EUF-fördraget under alla skeden av förfarandet inför dem.
- (21) Nationella administrativa konkurrensmyndigheters utredningsbefogenheter behöver vara lämpade för att klara av den digitala miljön och bör göra det möjligt för de nationella konkurrensmyndigheterna att få all information i digital form, även uppgifter som erhållits på kriminalteknisk väg, som avser det företag eller den företagssammanslutning som är föremål för utredningsåtgärden, oavsett på vilket medium uppgifterna lagras, t.ex. på bärbara datorer, mobiltelefoner och annan mobil utrustning.
- (22) Nationella administrativa konkurrensmyndigheter bör ha befogenhet att inspektera lokaler hos både företag och företagssammanslutningar som är föremål för förfaranden för tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, samt andra marknadsaktörer som kan vara i besittning av information som är av betydelse för dessa förfaranden. Nationella administrativa konkurrensmyndigheter bör kunna genomföra dessa inspektioner när det åtminstone finns rimliga skäl att misstänka en överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget.
- (23) För att vara effektiv bör nationella administrativa konkurrensmyndigheters befogenhet att genomföra inspektioner göra det möjligt för dem att få tillgång till information som är tillgänglig för det företag eller den företagssammanslutning eller den person som är föremål för inspektion och som är knuten till det företag som är under utredning.
- (24) För att inspektioner ska dra ut på tiden så lite som möjligt bör nationella administrativa konkurrensmyndigheter ha befogenhet att fortsätta att göra sökningar av kopior eller utdrag från räkenskaper och affärshandlingar som avser den affärsverksamhet som bedrivs av det företag eller den företagssammanslutning som är föremål för inspektion i myndighetens lokaler eller i andra särskilt utsedda lokaler.
- (25) Erfarenheten visar att affärshandlingar kan förvaras hemma hos företagens direktörer och andra personer som arbetar för företagen, särskilt med den ökade användningen av mer flexibla arbetsformer. För att säkerställa att inspektionerna är effektiva bör nationella administrativa konkurrensmyndigheter ha befogenhet att beträda alla lokaler, även privata bostäder, om det finns en rimlig misstanke om att affärshandlingar förvaras där som kan vara av betydelse för att bevisa en allvarlig överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget. Utövandet av denna befogenhet bör dock vara underordnat ett förhandstillstånd från en rättslig myndighet. Detta hindrar inte medlemsstaterna från att i extremt brådskande fall anförtro en nationell rättslig myndighets uppgifter till en nationell administrativ konkurrensmyndighet som agerar som rättslig myndighet.
- (26) Nationella konkurrensmyndigheter bör ha effektiva befogenheter att begära att sådana upplysningar ska lämnas som krävs för att upptäcka avtal, beslut eller samordnade

förfaranden som är förbjudna enligt artikel 101 i EUF-fördraget eller missbruk av dominerande ställning som är förbjudet enligt artikel 102 i EUF-fördraget. Detta bör inbegripa rätten att begära upplysningar, oavsett var de lagras, som är tillgängliga för mottagaren av begäran om upplysningar. Erfarenheten visar att upplysningar som lämnats frivilligt av tredje man, såsom konkurrenter, kunder och konsumenter på marknaden, också kan vara en värdefull informationskälla för en väl underbyggd och robust efterlevnadskontroll och nationella konkurrensmyndigheter bör uppmuntra detta.

- (27) Nationella konkurrensmyndigheter bör förfoga över effektiva medel för att återställa konkurrensen på marknaden genom att ålägga proportionella strukturella och beteendemässiga åtgärder.
- (28) Om företag eller företagssammanslutningar i samband med ett förfarande som kan leda till att ett avtal eller förfarande förbjuds erbjuder nationella konkurrensmyndigheter att göra sådana åtaganden att deras betänkligheter undanröjs, bör dessa myndigheter kunna fatta beslut som gör dessa åtaganden bindande för och verkställbara mot de berörda företagen. I sådana beslut om åtaganden bör det fastställas att det inte längre finns skäl för de nationella konkurrensmyndigheterna att ingripa utan att det dras någon slutsats om huruvida en överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget har skett. Beslut om åtaganden påverkar inte befogenheterna för medlemsstaternas konkurrensmyndigheter och domstolar att göra ett sådant fastställande av en överträdelse och fatta beslut i ett ärende.
- (29) För att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget bör nationella konkurrensmyndigheter ha befogenhet att ålägga effektiva, proportionella och avskräckande böter för företag och företagssammanslutningar för överträdelser av artikel 101 eller artikel 102, antingen direkt själva genom ett administrativt förfarande eller genom att begära åläggande av böter i icke-straffrättsliga domstolsförfaranden. Detta gäller utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning i medlemsstaterna som föreskriver att påföljder ska åläggas av domstol i straffrättsliga förfaranden för överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- (30) För att säkerställa att företag och företagssammanslutningar underkastar sig de nationella konkurrensmyndigheternas utrednings- och beslutsbefogenheter måste dessa myndigheter vara i stånd att ålägga verkningfulla böter för bristande efterlevnad samt förelägga viten för att tvinga fram efterlevnad av dessa befogenheter, antingen själva direkt genom ett administrativt förfarande eller genom att begära åläggande av böter i ett icke-straffrättsligt domstolsförfarande. Detta gäller utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning i medlemsstaterna som föreskriver att sådana böter ska åläggas av domstolar i straffrättsliga förfaranden. Dessutom påverkar detta direktiv varken nationella regler om beviskrav eller nationella konkurrensmyndigheters skyldighet att fastställa sakförhållandena i det aktuella ärendet, förutsatt att sådana regler och skyldigheter är förenliga med de allmänna principerna i unionsrätten. Böter och viten bör fastställas i proportion till den totala omsättningen för de berörda företagen och företagssammanslutningarna.
- (31) För att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget bör begreppet företag enligt artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget tillämpas i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol och förstås som en ekonomisk enhet, även om denna består av flera fysiska eller juridiska personer. I enlighet med detta bör nationella konkurrensmyndigheter kunna tillämpa begreppet

företag för att hålla ett moderbolag ansvarigt, och bötfälla detta bolag, för ett av sina dotterbolags agerande när detta moderbolag och dess dotterbolag utgör en enda ekonomisk enhet. För att förhindra att företag undgår ansvar för böter för överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget genom att vidta rättsliga eller organisatoriska förändringar bör nationella konkurrensmyndigheter kunna hålla juridiska eller ekonomiska efterträdare till det ansvariga företaget ansvariga och ålägga dem böter för en överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

- (32) För att säkerställa att de böter som åläggs för överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget återspeglar överträdelsens ekonomiska betydelse, bör de nationella konkurrensmyndigheterna ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är. De nationella konkurrensmyndigheterna bör också kunna fastställa böter som står i proportion till överträdelsens varaktighet. Dessa faktorer bör bedömas i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol. I synnerhet vad gäller bedömningen av hur allvarlig en överträdelse är har Europeiska unionens domstol slagit fast att hänsyn måste tas till omständigheterna i det enskilda fallet, det sammanhang i vilket överträdelsen ägde rum och den avskräckande effekt som böterna har. Faktorer som kan komma att utgöra en del av denna bedömning är omsättningen för de varor och tjänster som överträdelsen avser samt företagets storlek och ekonomiska styrka, eftersom de återspeglar det inflytande som företaget har kunnat utöva på marknaden. Dessutom visar förekomsten av upprepade överträdelse som samma företag gjort sig skyldigt till dess benägenhet att begå sådana överträdelse och är därför en mycket viktig indikator på hur allvarligt agerandet i fråga har varit och följaktligen behovet av att höja nivån på böterna för att uppnå en effektiv avskräckande verkan. Vid fastställandet av de böter som ska åläggas bör de nationella konkurrensmyndigheterna beakta värdet av företagets försäljning av varor och tjänster som överträdelsen direkt eller indirekt avser. På motsvarande sätt bör nationella konkurrensmyndigheter ha rätt att höja de böter som ska åläggas företag eller företagssammanslutningar som fortsätter med samma eller begår en liknande överträdelse efter det att kommissionen eller en nationell konkurrensmyndighet har fattat ett beslut i vilket samma företag eller företagssammanslutning konstateras ha överträtt artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget.
- (33) Erfarenheten har visat att företagssammanslutningar regelbundet spelar en roll i konkurrensöverträdelse, och nationella konkurrensmyndigheter bör kunna ålägga sådana sammanslutningar verkningsfulla böter. Vid bedömningen av överträdelsens allvar i syfte att fastställa bötesbeloppet i förfaranden mot företagssammanslutningar där överträdelsen har samband med dess medlemmars verksamhet, bör hänsyn tas till summan av försäljningen från de företag som är medlemmar i den sammanslutning av varor och tjänster som överträdelsen direkt eller indirekt gäller. För att säkerställa en effektiv indrivning av de böter som ålagts företagssammanslutningar för överträdelse som dessa har begått, är det nödvändigt att fastställa på vilka villkor nationella konkurrensmyndigheter får kräva betalning av böterna från sammanslutningens medlemmar om sammanslutningen inte är solvent. De nationella konkurrensmyndigheterna bör därvid ta hänsyn till den relativa storleken på de företag som tillhör sammanslutningen och särskilt situationen för små och medelstora företag. Betalning av böterna av en eller flera medlemmar av en sammanslutning påverkar inte de bestämmelser i nationell lagstiftning som föreskriver indrivning av det inbetalade beloppet från andra medlemmar i sammanslutningen.

- (34) Böternas avskräckande verkan varierar kraftigt i EU, och i vissa medlemsstater är det högsta bötesbelopp som kan fastställas mycket lågt. För att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter kan fastställa avskräckande böter bör det högsta bötesbeloppet sättas på en nivå som inte är mindre än 10 % av den totala globala omsättningen för det berörda företaget. Detta bör inte hindra medlemsstaterna från att upprätthålla eller införa ett högre högsta bötesbelopp.
- (35) Eftergiftsprogram är ett viktigt instrument för att upptäcka hemliga karteller och bidrar därmed till effektiv lagföring av och åläggande av sanktioner för de allvarligaste överträdelsena av konkurrensrätten. För närvarande råder dock markanta skillnader mellan de eftergiftsprogram som är tillämpliga i medlemsstaterna. Dessa skillnader leder till rättslig osäkerhet för företag som begått en överträdelse om på vilka villkor de kan ansöka om eftergift samt deras immunitetsstatus enligt respektive eftergiftsprogram. En sådan osäkerhet kan försvaga incitamenten för företag som kan tänkas ansöka om eftergift att verkligen göra detta. Detta kan i sin tur leda till mindre effektiv kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad i unionen eftersom färre hemliga karteller avslöjas.
- (36) Skillnaderna mellan eftergiftsprogram på medlemsstatsnivå äventyrar också de likvärdiga konkurrensvillkoren för företag som är verksamma på den inre marknaden. Det är därför lämpligt att öka den rättsliga säkerheten genom att minska dessa skillnader.
- (37) Nationella konkurrensmyndigheter bör bevilja företag immunitet mot och nedsättning av böter om vissa villkor är uppfyllda. Företag bör anses ha försett en nationell konkurrensmyndighet med bevis för en hemlig kartell som gör det möjligt att konstatera en överträdelse av artikel 101 i EUF-fördraget om den nationella konkurrensmyndigheten inte hade tillräckliga bevis för att konstatera en överträdelse av artikel 101 i EUF-fördraget i samband med samma kartell vid den tidpunkt då företaget lämnade in sådan bevisning.
- (38) Sökande bör ha möjlighet att ansöka om eftergift skriftligt eller, när så är lämpligt, på annat sätt som inte leder till framställning av handlingar, upplysningar eller annat material som sökanden har i sin besittning, sitt förvar eller under sin kontroll. I detta syfte bör de nationella konkurrensmyndigheterna ha ett system som gör det möjligt för dem att godta ansökningar om eftergift antingen muntligt eller på annat sätt, t.ex. i digital form.
- (39) Sökande som har ansökt om eftergift till Europeiska kommissionen i samband med en påstådd hemlig kartell bör kunna lämna in förenklade ansökningar som gäller samma kartell till de nationella konkurrensmyndigheter som de anser vara lämpliga. Nationella konkurrensmyndigheter bör godta förenklade ansökningar som innehåller en minimiuppsättning information om den påstådda kartellen och inte begära ytterligare upplysningar utöver detta minimum innan de avser att agera i ärendet. Det ankommer emellertid på sökandena att underrätta de nationella konkurrensmyndigheter till vilka de har lämnat förenklade ansökningar i det fallet att omfattningen av deras ansökan om eftergift till kommissionen ändras. Nationella konkurrensmyndigheter bör förse sökande med ett mottagningsbevis med uppgift om datum och klockslag för mottagandet och informera sökanden om huruvida de redan har mottagit en tidigare förenklad ansökan eller ansökan om eftergift rörande samma kartell. När kommissionen har beslutat att inte gå vidare med ärendet, helt eller delvis, bör sökande ha möjlighet att lämna in fullständiga ansökningar om eftergift till de nationella konkurrensmyndigheter till vilka de har lämnat in förenklade ansökningar.

- (40) Rättslig osäkerhet om huruvida företagens anställda är skyddade från individuella sanktioner kan hindra potentiella sökande från att ansöka om eftergift. Nuvarande och tidigare anställda och direktörer för de företag som ansöker om immunitet mot böter hos konkurrensmyndigheter bör följaktligen skyddas från sanktioner som åläggs av offentliga myndigheter för deras deltagande i den hemliga kartell som omfattas av ansökan. Ett sådant skydd bör förutsätta att dessa anställda och direktörer aktivt samarbetar med de berörda nationella konkurrensmyndigheterna och att ansökan om förmånlig behandling inlämnats innan det straffrättsliga förfarandet inleddes.
- (41) I ett system med parallell behörighet att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget krävs ett nära samarbete mellan nationella konkurrensmyndigheter. I synnerhet när en nationell konkurrensmyndighet genomför en inspektion på en annan nationell konkurrensmyndighets vägnar i enlighet med artikel 22.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003, bör närvaro och bistånd av tjänstemän från den ansökande myndigheten möjliggöras för att öka effektiviteten i sådana inspektioner genom att tillhandahålla ytterligare resurser, kunskap och teknisk sakkunskap.
- (42) På samma sätt bör förfaranden införas för att nationella konkurrensmyndigheter ska kunna begära ömsesidigt bistånd för delgivning av preliminära invändningar och beslut och för verkställighet av beslut om att ålägga böter eller förelägga viten när det berörda företaget saknar rättslig närvaro på deras territorium. Detta skulle säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och bidra till att den inre marknaden fungerar väl.
- (43) För att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter effektivt kan kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget behövs det genomförbara bestämmelser om tillfälligt avbrytande av preskriptionsfrister. Framför allt i ett system med parallell behörighet bör nationella preskriptionsfrister avbrytas tillfälligt medan förfarandena pågår vid nationella konkurrensmyndigheter i en annan medlemsstat eller vid kommissionen. Detta hindrar inte medlemsstaterna från att upprätthålla eller införa absoluta preskriptionsfrister, förutsatt att sådana absoluta tidsfristens varaktighet inte leder till att det blir omöjligt eller orimligt svårt att i praktiken tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- (44) För att säkerställa att ärenden handläggs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt inom ramen för Europeiska konkurrensnätverket bör de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna i de medlemsstater där en nationell administrativ konkurrensmyndighet har behörighet att utreda överträdelser av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget och där en nationell rättslig konkurrensmyndighet har behörighet att anta ett beslut i vilket överträdelsen konstateras och/eller ett beslut om att ålägga böter, kunna väcka direkt talan vid den nationella rättsliga konkurrensmyndigheten. Dessutom, i den mån nationella domstolar fungerar som överprövningsdomstolar i förfaranden mot verkställighetsbeslut som fattats av nationella konkurrensmyndigheter med tillämpning av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget, bör nationella administrativa konkurrensmyndigheter i sig själva ha full rätt att delta som åklagare, svarande eller motpart i dessa förfaranden och åtnjuta samma rättigheter som en sådan part i dessa förfaranden.
- (45) Risken för att material där företag anger sig själva lämnas ut utanför ramen för den utredning för vilken materialet tillhandahölls kan försvaga incitamenten för företag som potentiellt kan tänkas ansöka om eftergift att samarbeta med konkurrensmyndigheterna. Som en följd av detta, oavsett i vilken form förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet lämnas in, bör information i sådana förklaringar

som erhållits genom tillgång till ärendeakten användas endast om det är nödvändigt för utövandet av rätten till försvar i förfaranden vid domstolar i medlemsstaterna i vissa mycket begränsade fall som är direkt knutna till det ärende i vilket tillgång har beviljats. Detta bör inte hindra konkurrensmyndigheterna från att offentliggöra sina beslut i enlighet med tillämpliga unionsregler eller nationella regler.

- (46) Bevisning är ett viktigt inslag i efterlevnadskontrollen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Nationella konkurrensmyndigheter bör ha möjlighet att beakta relevant bevisning oavsett om den är i skriftlig, muntlig eller inspelad form, inklusive hemliga ljudupptagningar som gjorts av juridiska eller fysiska personer, förutsatt att detta inte är den enda beviskällan. Detta påverkar inte rätten att höras.
- (47) För att stödja ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket bör kommissionen upprätthålla, utveckla, hysa, driva och stödja ett centralt informationssystem (Europeiska konkurrensnätverkssystemet) i överensstämmelse med relevanta standarder för sekretess, dataskydd och datasäkerhet. Europeiska konkurrensnätverket är beroende av interoperabilitet för att fungera effektivt och ändamålsenligt. Unionens allmänna budget bör stå för kostnaderna för underhåll, utveckling, värdskap, användarstöd och drift av det centrala informationssystemet samt andra administrativa kostnader som uppstår i samband med Europeiska konkurrensnätverkets verksamhet, i synnerhet kostnader för anordnande av möten. Fram till 2020 väntas kostnaderna för Europeiska konkurrensnätverkssystemet täckas av programmet för lösningar för interoperabilitet och gemensamma ramar för europeiska offentliga förvaltningar (ISA²-programmet), med hänsyn tagen till programmets tillgängliga resurser samt dess valbarhetskriterier och prioriteringskriterier.
- (48) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de garantier för oberoende, de resurser samt de befogenheter för att kontrollera efterlevnad och ålägga böter som är nödvändiga för att effektivt kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och nationell konkurrenslagstiftning parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och för att säkerställa den inre marknadens och Europeiska konkurrensnätverkets effektiva funktion, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på egen hand och detta mål på grund av den effektivitet och enhetlighet som krävs vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget kan uppnås bättre av unionen ensam, i synnerhet med tanke på dess geografiska räckvidd, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (49) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument³ har medlemsstaterna åtagit sig att i motiverade fall åtfölja anmälan om införlivandeåtgärder med ett eller flera förklarande dokument om förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i nationella instrument för införlivande. Lagstiftaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.

---

³ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv anges vissa regler för att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de garantier för oberoende, de resurser samt de befogenheter för att kontrollera efterlevnad och ålägga böter som är nödvändiga för att effektivt kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, så att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids och konsumenter och företag inte missgynnas genom nationella lagar och åtgärder som hindrar de nationella konkurrensmyndigheterna från att effektivt kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler. Direktivets tillämpningsområde omfattar tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning som tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på samma ärende, med undantag för artikel 29.2 som även omfattar fall där endast nationell konkurrenslagstiftning tillämpas.
2. I detta direktiv anges vissa regler om ömsesidigt bistånd för att säkerställa att den inre marknaden och systemet med nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket fungerar smidigt.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- 1) *nationell konkurrensmyndighet*: en myndighet som en medlemsstat i enlighet med artikel 35 i förordning (EG) nr 1/2003 har utsett att ansvara för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna får utse en eller flera administrativa myndigheter ("nationell administrativ konkurrensmyndighet") och rättsliga myndigheter ("nationell rättslig konkurrensmyndighet") till att fullgöra dessa funktioner.
- 2) *konkurrensmyndighet*: en nationell konkurrensmyndighet eller kommissionen, eller båda om sammanhanget så kräver.
- 3) *Europeiska konkurrensnätverket*: ett nätverk av offentliga myndigheter bestående av de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen som fungerar som ett diskussions- och samarbetsforum vid tillämpning och efterlevnadskontroll av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- 4) *nationella konkurrensrättsliga bestämmelser*: bestämmelser i nationell lagstiftning som i huvudsak har samma syfte som artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och som tillämpas på samma ärende och parallellt med unionens konkurrenslagstiftning i enlighet med artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1/2003, med undantag för användningen av information hämtad från förklaringar inom ramen för

eftergiftsprogram och förlikningsinlagor som avses i artikel 29.2 och med undantag av bestämmelser i nationell rätt genom vilka fysiska personer åläggs straffrättsliga påföljder.

- 5) *nationell domstol*: en nationell domstol i den mening som avses i artikel 267 i EUF-fördraget.
- 6) *överprövningsdomstol*: en nationell domstol som har behörighet att genom ordinära rättsmedel pröva nationella konkurrensmyndigheters beslut eller pröva domar om dessa beslut, oberoende av om domstolen själv har behörighet att fastställa en överträdelse av konkurrensrätten eller inte.
- 7) *förfarande*: ett förfarande vid en nationell konkurrensmyndighet för tillämpning av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget till dess att denna myndighet har avslutat förfarandet genom att fatta ett beslut som avses i artikel 9 eller artikel 11 eller har kommit fram till att det inte finns några skäl för den att vidta ytterligare åtgärder, eller vad gäller kommissionen, ett förfarande vid denna för tillämpning av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget till dess att den har avslutat förfarandet genom att fatta ett beslut i enlighet med artikel 7, 9 eller 10 i förordning (EG) nr 1/2003 eller har kommit fram till att det inte finns några skäl för den att vidta ytterligare åtgärder.
- 8) *företag*: i enlighet med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, en enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och hur den finansieras, i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol.
- 9) *hemlig kartell*: ett avtal och/eller ett samordnat förfarande mellan två eller flera konkurrenter som syftar till att samordna deras konkurrensbeteende på marknaden och/eller påverka de relevanta konkurrensparametrarna genom metoder såsom fastställande av inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor, tilldelning av produktions- eller försäljningskvoter, uppdelning av marknader inklusive uppgjorda anbud, import- eller exportrestriktioner och/eller konkurrensbegränsande åtgärder mot andra konkurrenter, vilka helt eller delvis är kända endast för deltagarna i den hemliga kartellen.
- 10) *immunitet mot böter*: innebär att ett företag slipper böter för sitt deltagande i en hemlig kartell som belöning för dess samarbete med en konkurrensmyndighet inom ramen för ett eftergiftsprogram.
- 11) *nedsättning av böter*: innebär att de böter som annars skulle ha ålagts ett företag för dess deltagande i en hemlig kartell sätts ned som belöning för dess samarbete med en konkurrensmyndighet inom ramen för ett eftergiftsprogram.
- 12) *eftergift*: avser både immunitet mot böter och nedsättning av böter.
- 13) *eftergiftsprogram*: ett program för tillämpningen av artikel 101 i EUF-fördraget eller nationell konkurrenslagstiftning på grundval av vilken en deltagare i en hemlig kartell, oberoende av övriga företag som är delaktiga i kartellen, samarbetar med konkurrensmyndigheten i dennas utredning genom att frivilligt ge information med avseende på den deltagarens vetskap om, och roll i, kartellen, och i utbyte, genom ett beslut eller en nedläggning av förfarandet, beviljas immunitet mot eller nedsättning av böter för sin inblandning i kartellen.
- 14) *förklaring inom ramen för eftergiftsprogrammet*: en muntlig eller skriftlig redogörelse som lämnas av ett företag eller en fysisk person, eller på ett företags eller en fysisk persons vägnar, till en konkurrensmyndighet, eller en uppteckning av denna, med beskrivning av vad det företaget eller den fysiska personen vet om en

kartell och företagets eller personens roll i denna, och som utarbetats särskilt för att lämnas in till konkurrensmyndigheten för att denna ska bevilja befrielse från eller nedsättning av böter inom ramen för ett eftergiftsprogram; detta omfattar inte redan befintlig information.

- 15) *redan befintlig information*: bevis som finns oberoende av en konkurrensmyndighets förfaranden, oberoende av om denna information finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt eller inte.
- 16) *förlikningsinlägga*: en frivillig redogörelse från ett företag, eller på ett företags vägnar, till en konkurrensmyndighet, i vilken företaget medger eller avstår från att bestrida sitt deltagande i en överträdelse av artikel 101 i EUF-fördraget eller i nationell konkurrenslagstiftning och sitt ansvar för denna överträdelse, och vilken har utarbetats särskilt för att göra det möjligt för konkurrensmyndigheten att tillämpa ett förenklat eller påskyndat förfarande.
- 17) *sökande*: ett företag som ansöker om immunitet mot eller nedsättning av böter inom ramen för ett eftergiftsprogram.
- 18) *ansökande myndighet*: en nationell konkurrensmyndighet som framställer en begäran om ömsesidigt bistånd som avses i artikel 23, 24 eller 25.
- 19) *anmodad myndighet*: en nationell konkurrensmyndighet som tar emot en begäran om ömsesidigt bistånd och som vid en begäran om bistånd som avses i artiklarna 24 och 25 kan betyda den behöriga offentliga byrå, myndighet eller avdelning som har huvudansvaret för att genomföra sådana beslut enligt medlemsstaternas lagar, författningar och administrativa praxis.

Alla hänvisningar till tillämpningen och överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget ska förstås som att de omfattar parallell tillämpning av bestämmelserna i nationell konkurrenslagstiftning i samma ärende.

KAPITEL II

GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER

Artikel 3

Skyddsåtgärder

Nationella konkurrensmyndigheters utövande av de befogenheter som avses i detta direktiv ska omfattas av lämpliga skyddsåtgärder, inbegripet respekt för företagets rätt till försvar och rätten till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, i enlighet med de allmänna principerna i unionsrätten och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

KAPITEL III

OBEROENDE OCH RESURSER

Artikel 4

Oberoende

1. För att garantera nationella administrativa konkurrensmyndigheters oberoende när de tillämpar artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna säkerställa att de utför sitt uppdrag och utövar sina befogenheter opartiskt och med hänsyn till en effektiv och enhetlig tillämpning av dessa bestämmelser, i enlighet med proportionella krav på ansvarsskyldighet och utan att det påverkar det nära samarbetet mellan konkurrensmyndigheter inom Europeiska konkurrensnätverket.
2. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa följande:
  - a) Att personalen och medlemmarna i nationella administrativa konkurrensmyndigheters beslutande organ kan utföra sitt uppdrag och utöva sina befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget oberoende av politisk eller annan yttre påverkan.
  - b) Att personalen och medlemmarna i nationella administrativa konkurrensmyndigheters beslutande organ varken begär eller tar emot instruktioner från någon regering eller någon annan offentlig eller privat enhet när de utför sitt uppdrag och utövar sina befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
  - c) Att personalen och medlemmarna i nationella administrativa konkurrensmyndigheters beslutande organ avstår från alla handlingar som är oförenliga med utförandet av deras uppdrag och utövandet av deras befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
  - d) Att medlemmarna av den nationella administrativa konkurrensmyndighetens beslutande organ kan avsättas endast om de inte längre uppfyller villkoren för att utöva sitt uppdrag eller om de har gjort sig skyldiga till en allvarlig försummelse enligt nationell rätt. Skälen för avsättning ska vara fastställda i förväg i nationell rätt. De får inte avsättas av skäl som sammanhänger med ett korrekt utförande av deras uppdrag och utövande av deras befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget enligt definitionen i artikel 5.2.
  - e) Att nationella administrativa konkurrensmyndigheter har befogenhet att fastställa sina prioriteringar för utförande av uppgifter för tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget enligt definitionen i artikel 5.2. I den mån som nationella administrativa konkurrensmyndigheter är skyldiga att pröva formellt inlämnade klagomål ska detta omfatta dessa myndigheters befogenhet att avvisa sådana klagomål på den grunden att de inte betraktar dem som en prioritering. Detta påverkar inte nationella konkurrensmyndigheters befogenhet att avvisa klagomål på andra grunder som fastställs i nationell rätt.

Artikel 5

Resurser

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de mänskliga, ekonomiska och tekniska resurser som är nödvändiga för att de effektivt ska kunna utföra sitt uppdrag och utöva sina befogenheter när de tillämpar artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget enligt definitionen i punkt 2.
2. Nationella konkurrensmyndigheters tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget ska omfatta att de genomför undersökningar i syfte att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, fattar beslut med tillämpning av dessa bestämmelser på grundval av artikel 5 i förordning (EG) 1/2003, och bedriver ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket i syfte att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

KAPITEL IV

BEHÖRIGHET

Artikel 6

Befogenhet att inspektera företags lokaler

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter kan utföra alla nödvändiga oanmälda inspektioner av företag och företagssammanslutningar för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna ska säkerställa att de tjänstemän och andra medföljande personer som av nationella konkurrensmyndigheter bemyndigats att genomföra en inspektion åtminstone ska ha befogenhet att
  - a) bereda sig tillträde till företags och företagssammanslutningars lokaler, mark och transportmedel,
  - b) granska räkenskaperna och andra affärshandlingar som avser verksamheten, oberoende av på vilket medium de lagras, inklusive rätten att få tillgång till information som är tillgänglig för den enhet som är föremål för inspektionen,
  - c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper och affärshandlingar och när de anser det nödvändigt att fortsätta att göra sökningar i dessa kopior eller utdrag i deras lokaler eller andra särskilt utsedda lokaler,
  - d) försegla alla företagslokaler, räkenskaper eller affärshandlingar så länge och i den omfattning det är nödvändigt för inspektionen,
  - e) begära att företagets eller företagssammanslutningens företrädare eller medarbetare lämnar förklaringar till sakförhållanden eller dokument som har samband med föremålet för och syftet med inspektionen och protokollföra deras svar.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag och företagssammanslutningar är skyldiga att underkasta sig inspektioner som utförs av nationella administrativa konkurrensmyndigheter. Om ett företag eller en företagssammanslutning motsätter sig en inspektion som har förelagts av en nationell administrativ

konkurrensmyndighet eller bemyndigats av en nationell domstol, kan de nationella konkurrensmyndigheterna få nödvändigt bistånd av polis eller annan motsvarande rättsvårdande myndighet för att kunna genomföra inspektionen. Sådant bistånd kan också erhållas som en förebyggande åtgärd.

Artikel 7

Befogenhet att inspektera andra lokaler

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter, om det finns en skäligen misstanke om att bokföring eller andra handlingar som avser verksamheten och föremålet för inspektionen och som kan vara av betydelse för att bevisa en allvarlig överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget förvaras i andra lokaler, på annan mark eller i andra transportmedel än de som avses i artikel 6, inklusive bostäder som tillhör direktörer, chefer och andra medarbetare i företag och företagssammanslutningar, får genomföra oanmälda inspektioner i sådana lokaler, på sådan mark och i sådana transportmedel.
2. Sådana inspektioner får inte genomföras utan förhandstillstånd från en nationell rättslig myndighet.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de tjänstemän och andra medföljande personer som är bemyndigade av de nationella domstolarna att utföra en inspektion i enlighet med punkt 1 i denna artikel har åtminstone de befogenheter som anges i artikel 6.1 a, b och c och artikel 6.2.

Artikel 8

Begäran om upplysningar

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter genom beslut får begära att företag och företagssammanslutningar lämnar alla upplysningar som är nödvändiga för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget inom en angiven tidsfrist. Denna skyldighet ska omfatta information som är tillgänglig för företagen och företagssammanslutningarna.

Artikel 9

Konstaterande och upphörande av överträdelser

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter, om de konstaterar en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, genom beslut får ålägga de berörda företagen eller företagssammanslutningarna att upphöra med överträdelsen. För detta ändamål får myndigheterna ålägga företagen eller företagssammanslutningarna alla åtgärder som hänför sig till företagets agerande (beteendemässiga åtgärder) eller strukturella åtgärder som står i proportion till överträdelsen och nödvändiga för att få denna att upphöra.

Artikel 10

Interimistiska åtgärder

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter som agerar på eget initiativ genom beslut får förordna om att företag ska åläggas interimistiska åtgärder, åtminstone i fall som är brådskande på grund av risken för allvarlig och irreparabel skada på konkurrensen och på grundval av ett omedelbart konstaterande av en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget. Ett sådant beslut ska gälla för viss tid och får förnyas i den mån detta är nödvändigt och lämpligt.

Artikel 11

Åtaganden

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter, i förfaranden som inleds i syfte att fatta ett beslut som kräver att en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget ska upphöra, genom beslut får göra bindande sådana åtaganden som företag erbjuder för att bemöta de farhågor som dessa myndigheter har uttryckt. Ett sådant beslut får antas för viss tid och ska fastställa att det inte längre finns skäl för den berörda nationella konkurrensmyndigheten att ingripa.

KAPITEL V

BÖTER OCH VITEN

Artikel 12

Böter för företag och företagssammanslutningar

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning i medlemsstaterna som föreskriver åläggande av påföljder i straffrättsliga förfaranden ska medlemsstaterna säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter antingen genom beslut i administrativa förfaranden kan förordna om eller i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden kan begära att företag och företagssammanslutningar som uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget ska åläggas effektiva, proportionella och avskräckande administrativa böter.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning i medlemsstaterna som föreskriver åläggande av påföljder i straffrättsliga förfaranden ska medlemsstaterna säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter antingen genom beslut i administrativa förfaranden kan förordna om eller i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden kan begära att företag eller företagssammanslutningar ska åläggas effektiva, proportionella och avskräckande administrativa böter som fastställs i proportion till deras totala omsättning, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet
  - a) underlåter att underkasta sig en inspektion som avses i artikel 6.2,

- b) bryter sådana förseglingar som anbringats av tjänstemän eller andra medföljande personer som har bemyndigats av de nationella konkurrensmyndigheterna, som avses i artikel 6.1 d,
  - c) som svar på en fråga som avses i artikel 6.1 e lämnar ett oriktigt, vilseledande svar, underlåter eller vägrar att lämna ett fullständigt svar, eller underlåter att inom en frist som fastställs av den nationella konkurrensmyndigheten rätta ett felaktigt, vilseledande eller ofullständigt svar som lämnats av en medarbetare,
  - d) lämnar oriktiga, ofullständiga eller vilseledande upplysningar som svar på en begäran som framställts i ett beslut som avses i artikel 8, eller inte lämnar upplysningarna inom angiven tidsfrist,
  - e) underlåter att följa ett beslut som avses i artiklarna 10 och 11.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att begreppet företag tillämpas för ändamålet att ålägga moderbolag och rättsliga och ekonomiska efterträdare till företag böter.

Artikel 13

Beräkning av bötesbeloppen

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått när nationella konkurrensmyndigheter fastställer bötesbeloppet för en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att om böter åläggs en företagssammanslutning och hänsyn tas till medlemmarnas omsättning men sammanslutningen inte är solvent, är sammanslutningen skyldig att kräva betalning från medlemmarna för att täcka bötesbeloppet.

Om så krävs för att säkerställa full betalning av böterna ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har rätt att kräva att det utestående bötesbeloppet betalas av vilket som helst av de företag vars företrädare var medlemmar i sammanslutningens beslutande organ. I den mån det fortfarande är nödvändigt ska de nationella konkurrensmyndigheterna också ha rätt att kräva att det utestående beloppet av böterna betalas av vilken som helst av de medlemmar i sammanslutningen som var verksamma på den marknad där överträdelsen ägde rum. Betalning ska dock inte krävas från de medlemmar i sammanslutningen som inte genomförde överträdelsen och antingen inte var medvetna om överträdelsen eller aktivt tog avstånd från den innan utredningen inleddes.

Artikel 14

Högsta bötesbelopp

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta bötesbelopp som en nationell konkurrensmyndighet får ålägga varje företag eller företagssammanslutning som deltar i en överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget inte bör fastställas på en nivå under 10 % av dess totala globala omsättning under det räkenskapsår som föregick beslutet.
2. Om en överträdelse som en företagssammanslutning gör sig skyldig till har samband med dess medlemmars verksamhet ska det högsta stödbeloppet inte fastställas till en

nivå under 10 % av summan av den totala globala omsättningen för varje medlem som är verksam på den marknad som påverkas av sammanslutningens överträdelse. Betalningsansvaret för varje företag får vad betalningen av böterna beträffar dock inte överstiga det högsta belopp som fastställts i enlighet med punkt 1.

Artikel 15

Vite

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter genom beslut kan förelägga företag och företagssammanslutningar effektiva, proportionella och avskräckande vite som fastställs i proportion till företagets och företagssammanslutningarnas dagliga totala omsättning för att förmå dem att

- a) underkasta sig en inspektion som avses i artikel 6.2,
- b) lämna fullständiga och riktiga upplysningar som avses i artikel 8,
- c) följa ett beslut som avses i artiklarna 9, 10 och 11.

KAPITEL VI

EFTERGIFT

Artikel 16

Immunitet mot böter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har inrättat eftergiftsprogram som gör det möjligt för dem att bevilja företag immunitet mot böter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att immunitet kan beviljas endast om företaget
  - a) uppfyller de villkor som föreskrivs i artikel 18,
  - b) avslöjar sitt deltagande i en hemlig kartell, och
  - c) är först med att lägga fram bevis som
    - i. vid den tidpunkt då den nationella konkurrensmyndigheten tar emot ansökan, gör det möjligt för den att utföra en målinriktad inspektion med anledning av den hemliga kartellen, förutsatt att den nationella konkurrensmyndigheten ännu inte förfogade över bevis för att kunna utföra en inspektion i samband med den hemliga kartellen eller inte redan hade utfört en sådan inspektion, eller
    - ii. enligt den nationella konkurrensmyndighetens åsikt gör det möjligt att konstatera en överträdelse av konkurrensrätten, förutsatt att den nationella konkurrensmyndigheten ännu inte förfogade över bevis för att kunna konstatera en sådan överträdelse och att inget annat företag tidigare har uppfyllt villkoren för immunitet enligt punkt 2 c i avseende samma kartell.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla företag är berättigade till immunitet mot böter, med undantag för företag som har vidtagit åtgärder för att tvinga andra företag att delta i en hemlig kartell.

Artikel 17

Nedsättning av böter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har inrättat eftergiftsprogram som gör det möjligt för dem att bevilja nedsättning av böter till företag som inte uppfyller villkoren för immunitet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nedsättning av böter beviljas endast om villkoren i artikel 18 uppfylls och sökanden avslöjar sitt deltagande i en hemlig kartell och förser den nationella konkurrensmyndigheten med sådana bevis för den påstådda hemliga kartellen som har ett betydande mervärde för syftet att bevisa en överträdelse av artikel 101 i EUF-fördraget eller en motsvarande bestämmelse i nationell lagstiftning i förhållande till de bevis som den nationella konkurrensmyndigheten redan förfogade över vid den tidpunkt då ansökan gjordes.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter kan bevilja ytterligare nedsättning av böter om sökanden lägger fram bevis som den nationella konkurrensmyndigheten använder, utan att det behövs ytterligare bekräftelse, för att styrka ytterligare omständigheter som leder till en höjning av böterna i förhållande till de böter som annars skulle ha ålagts deltagarna i den hemliga kartellen. Nedsättningen av böterna för sökanden ska stå i proportion till en sådan höjning av böterna.

Artikel 18

Allmänna villkor för eftergift

Medlemsstaterna ska säkerställa att sökanden uppfyller följande kumulativa villkor för att komma i fråga för eftergift:

- a) Sökanden har upphört med sitt deltagande i den påstådda hemliga kartellen omedelbart efter att ha lämnat in sin ansökan; detta gäller med undantag för vad som enligt den behöriga nationella konkurrensmyndighetens åsikt rimligen kan vara nödvändigt för att bevara integriteten i dess utredning.
- b) Sökanden ställer sig till förfogande för äkta, fullständigt, fortlöpande och skyndsamt samarbete med den nationella konkurrensmyndigheten från det att ansökan lämnas in till dess att myndigheten har avslutat sitt förfarande mot alla parter som varit föremål för utredning genom att anta ett beslut eller på annat sätt har avslutat sitt förfarande. Detta omfattar att
  - i. utan dröjsmål förse den nationella konkurrensmyndigheten med all relevant information och bevisning rörande den påstådda hemliga kartellen som sökanden besitter eller har tillgång till,
  - ii. fortsatt stå till den nationella konkurrensmyndighetens förfogande för att svara på alla frågor som kan bidra till fastställandet av de faktiska omständigheterna,

- iii. se till att nuvarande (och om möjligt tidigare) anställda och direktörer kan höras av konkurrensmyndigheten,
  - iv. inte förstöra, förfalska eller undanhålla relevanta uppgifter eller bevis, och
  - v. inte avslöja det faktum att ansökan lämnats in, eller något av innehållet i denna, innan den nationella konkurrensmyndigheten har gjort invändningar i förfarandet i fråga, såvida inte annat avtalats.
- c) När sökanden överväger att lämna in en ansökan till den nationella konkurrensmyndigheten får den inte
- i. ha förstört, förfalskat eller undanhållit bevis för den påstådda hemliga kartellen, eller
  - ii. ha avslöjat det faktum att den övervägt att lämna in en ansökan, eller något av innehållet i denna, utom för andra konkurrensmyndigheter.

Artikel 19

Form av ansökan om eftergift

Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande kan ansöka om eftergift skriftligen och att nationella konkurrensmyndigheter har inrättat ett system som gör det möjligt för dem att godta förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet antingen muntligt eller på något annat sätt som inte leder till framställning av handlingar, upplysningar eller annat material som sökanden har i sin besittning, sitt förvar eller under sin kontroll.

Artikel 20

Markering för en formell ansökan om immunitet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett företag som vill ansöka om immunitet inledningsvis kan ansöka om en markering hos nationella konkurrensmyndigheter. Markeringen ger sökanden en plats i kön för en period som ska fastställas från fall till fall av den nationella konkurrensmyndighet som tar emot ansökan om en markering. Den ger sökanden möjlighet att samla in de uppgifter och bevis som krävs för att uppfylla de tillämpliga beviskraven för immunitet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter själva får bestämma om de ska bevilja en markering.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att om sökanden fullföljer sin markering inom den fastställda tidsfristen kommer de uppgifter och bevis som lämnats att anses ha lämnats vid den tidpunkt då markeringen beviljades.

Artikel 21

Förenklade ansökningar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande som har ansökt om eftergift, antingen genom att ansöka om en markering eller genom att ge in en fullständig ansökan, till kommissionen i samband med en påstådd hemlig kartell kan ge in förenklade

ansökningar som avser samma kartell hos de nationella konkurrensmyndigheter som sökanden anser bäst lämpade att handlägga ärendet.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter godtar förenklade ansökningar under förutsättning att dessa har någon av de former som anges i artikel 19, har samma räckvidd vad gäller produktmarknad, geografisk marknad och varaktighet som den ansökan om eftergift som lämnats in till kommissionen och innehåller en kort beskrivning av följande, i den mån detta är känt för sökanden vid tidpunkten för ingivandet:
  - a) Sökandens namn och adress.
  - b) Övriga parter i den påstådda hemliga kartellen.
  - c) Den eller de berörda produkterna.
  - d) Den eller de berörda territorierna.
  - e) Varaktighet.
  - f) Det påstådda kartellbeteendets art.
  - g) Den eller de medlemsstater där bevisen sannolikt finns.
  - h) Uppgifter om sökandens andra tidigare eller eventuella framtida ansökningar om eftergift vad avser den påstådda hemliga kartellen.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter avstår från att av sökanden begära upplysningar om den påstådda överträdelse som omfattas av den förenklade ansökan utöver de element som räknas upp i punkt 2 innan de kräver ingivande av en fullständig ansökan i enlighet med punkt 6.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter som tar emot en förenklad ansökan ger sökanden ett mottagningsbevis med uppgift om datum och tidpunkt för mottagandet.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter som tar emot en förenklad ansökan kontrollerar om de redan har tagit emot en tidigare förenklad ansökan eller ansökan om eftergift som avser samma påstådda hemliga kartell vid tidpunkten för mottagandet och informerar sökanden om detta.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande har möjlighet att lämna in fullständiga ansökningar om eftergift som fullbordar de förenklade ansökningar som avses i punkt 1, till de berörda nationella konkurrensmyndigheterna så snart som kommissionen har informerat dessa myndigheter om sin avsikt att helt eller delvis låta bli att agera i ärendet. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har befogenhet att fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken sökanden ska lämna in en fullständig ansökan tillsammans med motsvarande bevis och information.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att om sökanden lämnar in en fullständig ansökan i enlighet med punkt 6 inom den tidsfrist som fastställts av den nationella konkurrensmyndigheten, ska informationen i ansökan anses ha lämnats in det datum och vid den tidpunkt som den förenklade ansökan lämnades in. Om sökanden har lämnat in en förenklad ansökan senast fem arbetsdagar efter ingivandet av ansökan om eftergift till kommissionen, kommer den förenklade ansökan att anses ha lämnats in det datum och vid den tidpunkt då ansökan om eftergift lämnades in till kommissionen.

Artikel 22

Samspelet mellan eftergiftsprogram och sanktioner som åläggs fysiska personer

Medlemsstaterna ska säkerställa att nuvarande och tidigare anställda och direktörer för företag som ansöker om immunitet mot böter hos konkurrensmyndigheter skyddas från eventuella straffrättsliga och administrativa sanktioner och från sanktioner som åläggs i icke-straffrättsliga förfaranden för deras deltagande i den kartell som ansökan avser, om dessa anställda och direktörer aktivt samarbetar med de berörda konkurrensmyndigheterna och ansökan om immunitet inlämnats innan det straffrättsliga förfarandet inleddes.

KAPITEL VII

ÖMSESIDIGT BISTÅND

Artikel 23

Samarbete mellan nationella konkurrensmyndigheter

Medlemsstaterna ska säkerställa att när nationella administrativa konkurrensmyndigheter utför en inspektion på andra nationella konkurrensmyndigheters vägnar och för deras räkning i enlighet med artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 1/2003, ska tjänstemän och andra medföljande personer som är bemyndigade av den ansökande nationella konkurrensmyndigheten ha rätt att närvara och aktivt bistå den anmodade nationella konkurrensmyndigheten under inspektionen genom att utöva de befogenheter som avses i artiklarna 6 och 7.

Artikel 24

Begäran om delgivning av preliminära invändningar och beslut

1. Utan att det påverkar tillämpningen av någon annan typ av delgivning som genomförts av en nationell konkurrensmyndighet i den ansökande medlemsstaten i enlighet med de bestämmelser som gäller i den medlemsstaten, ska medlemsstaterna säkerställa att den anmodade myndigheten på begäran av den ansökande myndigheten och på dennas vägnar delger mottagaren preliminära invändningar mot den påstådda överträdelsen av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget och sådana beslut som fattats med tillämpning av dessa artiklar, samt handlingar som rör verkställighet av beslut om åläggande av böter eller föreläggande av viten.
2. Den anmodade myndigheten ska säkerställa att delgivning i den anmodade medlemsstaten utförs i enlighet med den anmodade medlemsstatens gällande nationella lagar, författningar och administrativa praxis.

Artikel 25

Ansökningar om verkställighet av beslut om att ålägga böter eller föreläggande av viten

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den anmodade myndigheten, på begäran av den ansökande myndigheten, verkställer beslut om åläggande av böter eller föreläggande

av viten som den ansökande myndigheten antagit i enlighet med artiklarna 12 och 15. Detta ska endast gälla i den mån

- a) det företag mot vilket böterna eller vitena är verkställbara inte har rättslig närvaro i den ansökande myndighetens medlemsstat, eller
  - b) det är uppenbart att det företag mot vilket böterna eller vitena kan verkställas inte har tillräckliga tillgångar i den ansökande myndighetens medlemsstat.
2. Den anmodade myndigheten ska säkerställa att verkställighet i den anmodade medlemsstaten utförs i enlighet med den anmodade medlemsstatens gällande lagar, författningar och administrativa praxis.
  3. Den ansökande myndigheten får endast begära verkställighet när det beslut som medger dess verkställighet i den ansökande medlemsstaten är slutligt och inte längre kan överklagas genom ordinära rättsmedel.
  4. Frågor som gäller preskription ska regleras av gällande lagstiftning i den ansökande medlemsstaten.
  5. Den anmodade myndigheten ska inte vara skyldig att verkställa beslut enligt punkt 1 om detta uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där verkställighet begärs.

Artikel 26

Tvister som rör begäran om delgivning och verkställighet av beslut om att ålägga böter eller förelägga viten

1. Tvister om lagenligheten av en åtgärd som ska delges eller av ett beslut om att ålägga böter eller förelägga viten i enlighet med artiklarna 12 och 15 som har fattats av en ansökande myndighet ska omfattas av behörigheten för de behöriga organen i den ansökande medlemsstaten och omfattas av de nationella bestämmelserna i den staten.
2. Tvister som rör verkställighetsåtgärder som vidtagits i den anmodade medlemsstaten eller som gäller giltigheten av en delgivning som utförts av den anmodade myndigheten ska omfattas av behörigheten för de behöriga organen i den anmodade medlemsstaten och omfattas av de bestämmelser som gäller i den staten.

KAPITEL VIII

PRESKRIPTIONSFRISTER

Artikel 27

Tillfälligt avbrott i preskriptionsfrister för åläggande av sanktioner

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att preskriptionsfristerna för de nationella konkurrensmyndigheternas åläggande av böter eller föreläggande av viten i enlighet med artiklarna 12 och 15 ska avbrytas tillfälligt så länge som förfaranden pågår vid nationella konkurrensmyndigheter i andra medlemsstater eller vid kommissionen rörande en överträdelse som gäller samma avtal, beslut av en företagssammanslutning eller samordnade förfarande. Det tillfälliga avbrottet ska börja löpa från och med delgivningen av den första formella utredningsåtgärden till

det företag som är föremål för förfarandet. Det ska upphöra den dag då den berörda myndigheten har avslutat sitt förfarande och underrättat företaget om detta. Avbrottsperiodens varaktighet påverkar inte absoluta preskriptionsfrister som föreskrivs i nationell lagstiftning.

2. Preskriptionsfristen för åläggande av böter eller föreläggande av viten ska avbrytas tillfälligt så länge som en konkurrensmyndighets beslut är föremål för ett förfarande vid en överprövningsdomstol.

KAPITEL IX

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 28

Nationella administrativa konkurrensmyndigheters roll inför nationella domstolar

1. Medlemsstater som utser både en nationell administrativ konkurrensmyndighet, som är behörig att utreda överträdelser av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget, och en nationell rättslig myndighet för konkurrensfrågor, som är behörig att anta ett beslut i vilket överträdelsen konstateras och/eller böterna utdöms, ska säkerställa att talan vid den nationella rättsliga konkurrensmyndigheten kan väckas direkt av den nationella administrativa konkurrensmyndigheten.
2. I den mån nationella domstolar agerar i förfaranden mot verkställighetsbeslut som fattats av nationella konkurrensmyndigheter med tillämpning av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget, ska medlemsstaterna säkerställa att den nationella administrativa konkurrensmyndigheten i sig själv har full rätt att delta som åklagare, svarande eller motpart i förfarandena och åtnjuter samma rättigheter som sådana offentliga parter i dessa förfaranden.

Artikel 29

Begränsning av informationsanvändning

1. Information som inhämtats på grundval av de bestämmelser som det hänvisas till i detta direktiv bör användas endast för det ändamål för vilket de har inhämtats. Den bör inte användas som bevisning för att ålägga fysiska personer sanktioner.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillgång beviljas till förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet eller till förlikningsinlagor endast för syftet att utöva rätten till försvar i ett förfarande vid en nationell konkurrensmyndighet. Medlemsstaterna ska säkerställa att information som tas från sådana förklaringar och inlagor får användas av den part som har fått tillgång till ärendeakten endast då det är nödvändigt för utövandet av rätten till försvar i ett förfarande vid domstolarna i medlemsstaterna i fall som är direkt knutna till det ärende i vilket tillgång har beviljats och som gäller
  - a) fördelningen mellan kartelldeltagarna av böter som en nationell konkurrensmyndighet ålagt dem med solidariskt betalningsansvar, eller
  - b) omprövning av ett beslut genom vilket en nationell konkurrensmyndighet har konstaterat en överträdelse av artikel 101 i EUF-fördraget eller bestämmelser i nationell konkurrenslagstiftning.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att följande kategorier av information som inhämtats under ett förfarande vid en nationell konkurrensmyndighet inte får användas i ett förfarande vid nationella domstolar förrän den nationella konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande mot alla parter under utredning genom att anta ett beslut som avses i artikel 9 eller artikel 11 eller på annat sätt har avslutat sitt förfarande:
  - a) Information som har tagits fram av andra fysiska eller juridiska personer särskilt för förfarandet vid den nationella konkurrensmyndigheten.
  - b) Information som den nationella konkurrensmyndigheten tagit fram och skickat till parterna i samband med sitt förfarande.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet endast blir föremål för utbyte mellan konkurrensmyndigheter i enlighet med artikel 12 i förordning (EG) nr 1/2003
  - a) med sökandens samtycke, eller
  - b) om den mottagande myndigheten också har mottagit en ansökan om eftergift rörande samma överträdelse från samma sökande som den översändande myndigheten, under förutsättning att sökanden, när informationen översänds, inte har rätt att ta tillbaka information som den har översänt till denna mottagande myndighet, eller
  - c) om den mottagande myndigheten har lämnat ett skriftligt åtagande om att varken den information som översänts till den eller någon annan information som den kan komma att erhålla efter den av den översändande myndigheten noterade dagen och tidpunkten för överlämnande kommer att användas av den myndigheten, eller av någon annan myndighet till vilken informationen därefter översänds, för att ålägga sanktioner mot sökanden, mot någon annan juridisk eller fysisk person som omfattas av sådan eftergift som den överlämnande myndigheten erbjuder till följd av sökandens ansökan inom ramen för dess eftergiftsprogram eller mot någon anställd eller tidigare anställd hos någon av de ovan nämnda personerna,och förutsatt att det skydd mot offentliggörande som beviljats av den mottagande nationella konkurrensmyndigheten är likvärdigt med det som ges av den översändande nationella konkurrensmyndigheten.
5. När en konkurrensmyndighet översänder information i enlighet med artikel 12 i förordning (EG) nr 1/2003 som en sökande lämnat frivilligt, utan att sökanden gett sitt samtycke till översändandet, ska medlemsstaterna säkerställa att mottagande nationella konkurrensmyndigheter kan göra det åtagande som avses i punkt 4 c.
6. Punkterna 2–5 gäller oavsett i vilken form förklaringarna inom ramen för eftergiftsprogrammet inlämnas i enlighet med artikel 19.

Artikel 30

Tillåtlighet av bevis inför nationella konkurrensmyndigheter

Medlemsstaterna ska säkerställa att de typer av bevis som tillåts som bevis vid en nationell konkurrensmyndighet omfattar handlingar, muntliga förklaringar, inspelningar och alla övriga föremål som innehåller information, oberoende av på vilket medium informationen lagras.

Artikel 31

Kostnader för Europeiska konkurrensnätverket

Kommissionens kostnader för att förvalta och utveckla Europeiska konkurrensnätverket och för att samarbeta inom Europeiska konkurrensnätverket ska bäras av Europeiska unionens allmänna budget inom ramen för tillgängliga anslag.

KAPITEL X

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 32

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den [en införlivandeperiod på två år]. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 33

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 34

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

- 1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET**
  - 1.1. Förslagets eller initiativets beteckning
  - 1.2. Berörda politikområden i den verksamhetsbaserade förvaltningen och budgeteringen
  - 1.3. Typ av förslag eller initiativ
  - 1.4. Mål
  - 1.5. Motivering till förslaget eller initiativet
  - 1.6. Tid under vilken åtgärden kommer att pågå respektive påverka resursanvändningen
  - 1.7. Planerad metod för genomförandet

- 2. FÖRVALTNING**
  - 2.1. Bestämmelser om uppföljning och rapportering
  - 2.2. Administrations- och kontrollsystem
  - 2.3. Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oegentligheter/oriktigheter

- 3. BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET**
  - 3.1. Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och budgetrubriker i den årliga budgetens utgiftsdel
  - 3.2. Beräknad inverkan på utgifterna
    - 3.2.1. *Sammanfattning av den beräknade inverkan på utgifterna*
    - 3.2.2. *Beräknad inverkan på driftsanslagen*
    - 3.2.3. *Beräknad inverkan på anslag av administrativ natur*
    - 3.2.4. *Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen*
    - 3.2.5. *Bidrag från tredje part*
  - 3.3. Beräknad inverkan på inkomsterna

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

1.1. Förslagets eller initiativets beteckning

Europaparlamentets och rådets direktiv om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter förutsättningar att utöva effektivare efterlevnadskontroll och att säkerställa en väl fungerande inre marknad

1.2. Berörda politikområden i den verksamhetsbaserade förvaltningen och budgeteringen¹

Politikområde: Avdelning 03 Konkurrens

Verksamhet: 03 02 – Politisk samordning, Europeiska konkurrensnätverket och internationellt samarbete.

03 05 – Konkurrensbegränsande avtal och missbruk av dominerande ställning samt avreglering.

1.3. Typ av förslag eller initiativ

Ny åtgärd

1.4. Mål

1.4.1. Fleråriga strategiska mål för kommissionen som förslaget eller initiativet är avsett att bidra till

Allmänt mål A: nämligen en nysatsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar.

1.4.2. Specifika mål eller verksamheter inom den verksamhetsbaserade förvaltningen och budgeteringen som berörs

Specifikt mål nr 2: Nationella konkurrensmyndigheters och nationella domstolars effektiva och samstämmiga tillämpning av EU:s konkurrenslagstiftning

Berörda verksamheter enligt den verksamhetsbaserade förvaltningen och budgeteringen: 03 02 – Politisk samordning, Europeiska konkurrensnätverket och internationellt samarbete och 03 05 – Konkurrensbegränsande avtal och missbruk av dominerande ställning samt avreglering.

1.4.3. Verkan eller resultat som förväntas

1.4.4. Initiativet kommer främst att påverka nationella konkurrensmyndigheter, företag och konsumenter, såsom förklaras i avsnitt 2 i motiveringen. Indikatorer för bedömning av resultat eller verkan

I tabellen nedan anges möjliga indikatorer som kan användas för att mäta resultat och effekter.

Mål	Kärnindikatorer
Säkerställa att alla nationella konkurrensmyndigheter har effektiva utrednings- och	Lagstiftning 1. Tillgång till centrala utrednings- och beslutsverktyg per nationell

¹ Verksamhetsbaserad förvaltning och verksamhetsbaserad budgetering benämns ibland med de interna förkortningarna ABM respektive ABB.

<p>beslutsverktyg.</p>	<p>konkurrensmyndighet.</p> <p>2. Tillgång till centrala förfarandegarantier per nationell konkurrensmyndighet.</p> <p>3. Användning av nya utredningsverktyg per nationell konkurrensmyndighet.</p> <p>4. Antal verkställighetsbeslut per typ av beslut (t.ex. förbud, åtaganden, interimistiska åtgärder).</p> <p>Mjuka åtgärder:</p> <p>1. De nationella konkurrensmyndigheternas tillämpning av rekommenderade metoder och riktlinjer, i tillämpliga fall, som ska godkännas av Europeiska konkurrensnätverket.</p>
<p>Säkerställa att alla nationella konkurrensmyndigheter kan förelägga verkningsfulla böter.</p>	<p>Lagstiftning:</p> <p>1. I medlemsstater som för närvarande bötfäller företag i straffrättsliga förfaranden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tillgång till böter vid administrativa förfaranden/icke straffrättsliga förfaranden. - Möjligheten för nationella konkurrensmyndigheter att väcka talan eller försvara sin sak vid domstol. - Antal böter i förhållande till antalet ärenden jämfört med föregående period när böter i första hand ålades i samband med straffrättsliga förfaranden. <p>2. Tillämpning av det föreskrivna högsta tillåtna bötesbeloppet per nationell konkurrensmyndighet.</p> <p>3. Förändringar i bötesnivån jämfört med den situation som rådde innan direktivet trädde i kraft.</p> <p>4. Det totala beloppet av ålagda böter.</p> <p>5. Tillämpning/icke-tillämpning av begreppet företag tillämpas för ändamålet att bötfälla moderbolag och rättsliga och ekonomiska efterträdare till företag.</p> <p>Mjuka åtgärder:</p> <p>1. De nationella konkurrensmyndigheternas tillämpning av rekommenderade metoder och riktlinjer, i tillämpliga fall, som ska godkännas av Europeiska konkurrensnätverket.</p>
<p>Att garantera att alla nationella konkurrensmyndigheter har ett väl</p>	<p>Lagstiftning:</p>

<p>utformat eftergiftsprogram som också gör det lättare att ansöka om eftergift i flera jurisdiktioner.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tillgång per nationell konkurrensmyndighet till effektiva garantier för att de som ansöker om eftergift kan säkra sin plats i kön för eftergift. 2. Tillgång per nationell konkurrensmyndighet till regler som skyddar anställda vid företag som ansöker om eftergift mot sanktioner. 3. Antal ansökningar om eftergift per nationell konkurrensmyndighet. <p>Mjuka åtgärder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De nationella konkurrensmyndigheternas tillämpning av rekommenderade metoder och riktlinjer, i tillämpliga fall, som ska godkännas av Europeiska konkurrensnätverket.
<p>Säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har tillräckliga resurser och kan kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler på ett oberoende sätt.</p>	<p>Lagstiftning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tillgång per nationell konkurrensmyndighet till regler som säkerställer att nationella konkurrensmyndigheter inte tar emot instruktioner från offentliga eller privata organ. 2. Undersökning av huruvida de nationella konkurrensmyndigheterna har varit föremål för försök till att urholka deras oberoende. 3. Undersökning av huruvida de nationella konkurrensmyndigheterna har tillräckliga mänskliga och ekonomiska resurser för att kunna utföra sina uppgifter, inklusive trender och jämförelse av personal- och budgetnivåer.
<p>Extra kostnader för nationella konkurrensmyndigheter</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merkostnader som uppstår till följd av utökade befogenheter (utbildning osv.) 2. Kostnader för de nationella konkurrensmyndigheternas efterlevnadskontroll (kostnader jämfört med det ålagda bötesbeloppet).

1.5. Motivering till förslaget eller initiativet

1.5.1. Behov som ska tillgodoses på kort eller lång sikt

Det främsta syftet med detta lagstiftningsförslag är att säkerställa att den fulla potentialen i det decentraliserade system för efterlevnadskontroll av konkurrensreglerna som införts genom förordning (EG) nr 1/2003 nås genom att de nationella konkurrensmyndigheterna ges möjlighet att effektivare kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna. Detta kommer att främja en effektiv efterlevnadskontroll av EU:s konkurrensregler. Det kommer också att främja ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket.

Detta kräver att följande särskilda mål uppnås:

1. Säkerställa att alla nationella konkurrensmyndigheter har effektiva utrednings- och beslutsverktyg.
2. Säkerställa att alla nationella konkurrensmyndigheter kan förelägga verkningsfulla avskräckande böter.
3. Säkerställa att alla nationella konkurrensmyndigheter har ett väl utformat eftergiftsprogram som underlättar ansökan om eftergift i flera jurisdiktioner. .
4. Säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna har tillräckliga resurser och kan kontrollera efterlevnaden av EU:s konkurrensregler på ett oberoende sätt.

1.5.2. *Mervärdet av en åtgärd på unionsnivå*

Det finns flera skäl som motiverar åtgärder från EU:s sida för att nå de mål som beskrivs i avsnitt 1.5.1 och nå den fulla potentialen för det decentraliserade systemet för efterlevnadskontroll av EU:s konkurrensregler, såsom förklaras i avsnitt 2 i motiveringen.

1.5.3. *Huvudsakliga erfarenheter från liknande försök eller åtgärder*

Förordning (EG) nr 1/2003 gav de nationella konkurrensmyndigheterna befogenhet att tillämpa EU:s konkurrensregler. Följden är att efterlevnaden av EU:s konkurrensregler nu kontrolleras i en omfattning som kommissionen aldrig skulle ha kunnat uppnå på egen hand. Sedan 2004 har kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna fattat mer än 1 000 efterlevnadsbeslut, och de nationella behöriga myndigheterna står för 85 % av dessa. Lagstiftningsförslaget grundas på de nationella konkurrensmyndigheternas erfarenheter av efterlevnadskontroll och ytterligare faktainsamling sedan 2004.

1.5.4. *Förenlighet med andra finansieringsformer och eventuella synergieffekter*

Lagstiftningsförslaget är förenligt med förordning (EG) nr 1/2003 och kommer att ha starka synergieffekter med den, eftersom det blir möjligt för de nationella konkurrensmyndigheterna att nå sin fulla potential inom det decentraliserade system för efterlevnadskontroll av EU:s konkurrensregler som föreskrivs i den förordningen.

1.6. **Tid under vilken åtgärden kommer att pågå respektive påverka resursanvändningen**

Förslag eller initiativ som pågår under en **obegränsad tid**

1.7. **Planerad metod för genomförandet²**

Direkt förvaltning i kommissionen och dess avdelningar.

2. **FÖRVALTNING**

2.1. **Bestämmelser om uppföljning och rapportering**

Anslagen kommer att användas till att upprätthålla, utveckla, hysa, driva och stödja ett centralt informationssystem (Europeiska konkurrensnätverkssystemet) i överensstämmelse med relevanta standarder för sekretess och datasäkerhet. De kommer att säkerställa ett nära samarbete mellan de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen i Europeiska konkurrensnätverket på olika sätt. Generaldirektoratets rapporteringsregler kommer att gälla.

---

² Närmare förklaringar av de olika metoderna för genomförande med hänvisningar till respektive bestämmelser i budgetförordningen återfinns på webbplatsen för Europeiska kommissionens generaldirektorat för budget: http://ec.europa.eu/budget/index_en.cfm.

2.2. Administrations- och kontrollsystem

2.2.1. Risker som identifierats

Vad gäller IT: risken för att it-systemen misslyckas med att effektivt stödja driften av Europeiska konkurrensnätverket.

2.2.2. Uppgifter om det interna kontrollsystemet

IT: Effektiv it-förvaltning, processer, som aktivt engagerar dem som använder systemen.

Utgifter: de interna kontrollprocesserna syftar till att säkerställa adekvat riskhantering med avseende på lagligheten och korrektheten i de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet, och betalningarnas art. Dessutom består kontrollsystemet av olika moduler, t.ex. rapportering till den verkställande ledningen, förhandskontroll utförd av ett centralt finansieringsteam, intern rådgivande kommitté för upphandlingar och avtal, efterhandskontroller och revision utförda av internrevisionstjänsten och Europeiska revisionsrätten.

2.2.3. Beräknade kostnader för och fördelar med kontroller – bedömning av förväntad risk för fel

Utgifter: Kostnaderna för kontroller beräknas uppgå till mindre än 3 % av de totala utgifterna. Nyttan av kontroller i icke-finansiella termer omfattar följande: bättre valuta för pengarna, avskräckande effekt, effektivitetsvinster, systemförbättringar och efterlevnad av bestämmelser.

Riskerna mildras på ett effektivt sätt genom kontroller på plats, och risken för fel beräknas till mindre än 2 %.

2.3. Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oegentligheter/oriktigheter

Risken för bedrägeri motverkas genom särskilda kontroller. Verksamhet och drift som löper en större risk för bedrägeri är föremål för en mer djupgående övervakning och kontroll. Ovannämnda kontrollsystem och arten av utgifterna inom ramen för direkt förvaltning gör det möjligt att bedöma att sannolikheten för bedrägerier är liten.

Alla transaktioner är föremål för förhandskontroller på den första nivån i enlighet med våra finansiella flöden. Kontrollerna är både operativa och finansiella, den operativa beredningen och kontrollen utförs av det operativa direktoratet, medan den finansiella beredningen och verifieringen utförs av finanscellen i enhet COMP R2.

Risken för bedrägeri bedöms varje år inom ramen för riskhanteringen.

3. BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

3.1. Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och budgetrubriker i den årliga budgetens utgiftsdel

Befintliga budgetrubriker (även kallade ”budgetposter”)

Under 2016 finansierades informationssystemen till stöd för driften av Europeiska konkurrensnätverket från ISA²-programmet inom ramen för ABCDE-åtgärden. Andra kostnader i samband med Europeiska konkurrensnätverkets verksamhet finansieras genom administrativa utgifter. Detsamma kommer att gälla från 2017 till 2020. Villkoren för förslagets budgetkonsekvenser efter 2020 kommer att bli föremål för kommissionens förslag till nästa fleråriga budgetram och det slutliga resultatet av förhandlingarna om den fleråriga budgetramen efter 2020.

Redovisa enligt de berörda rubrikerna i den fleråriga budgetramen i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetrubrik		Typ av anslag		Bidrag	
	Rubrik 1a	Diff./Icke-diff. ³	från Eftaländer ⁴	från kandidatländer ⁵	från tredje-länder	enligt artikel 21.2 b i budget-förordningen
	26,030100	Diff.	JA	JA	NEJ	NEJ

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetrubrik		Typ av anslag		Bidrag	
	Rubrik 5	Diff./Icke-diff.	från Eftaländer	från kandidatländer	från tredje-länder	enligt artikel 21.2 b i budget-förordningen
	03,010211	Icke-diff.	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ

3.2. Beräknad inverkan på utgifterna

3.2.1. Sammanfattning av den beräknade inverkan på utgifterna

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Nummer 1a	”Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning”
------------------------------------	-----------	---

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

GD: Konkurrens			År 2018	År 2019	År 2020	Efterföljande år (betalningar)	TOTALT
• Driftsanslag							
Budgetpost 26.030100 ⁶	Åtaganden	1)	1 000	1 000	1 000		3 000
	Betalningar	2)	0 700	0 900	1 000	0 400	3 000
Anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för vissa operativa program ⁷							
TOTALA anslag för GD Konkurrens	Åtaganden	=1+1a+3	1 000	1 000	1 000		3 000
	Betalningar	=2+2a+3	0 700	0 900	1 000	0 400	2 600
• TOTALA driftsanslag	Åtaganden	4)	1 000	1 000	1 000		3 000
	Betalningar	5)	0 700	0 900	1 000		3 000

³ Differentierade respektive icke-differentierade anslag.

⁴ Efta: Europeiska frihandelssammanslutningen.

⁵ Kandidatländer och i förekommande fall potentiella kandidatländer i västra Balkan.

⁶ Dessa belopp är vägledande, med förbehåll för det årliga budgetförslaget och prioriteringarna i det årliga arbetsprogrammet för ISA².

⁷ Detta avser tekniskt eller administrativt stöd för genomförandet av vissa av Europeiska unionens program och åtgärder (tidigare s.k. BA-poster) samt indirekta och direkta forskningsåtgärder.

• TOTALA anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för vissa operativa program		6)	0	0	0		0
TOTALA anslag för RUBRIK 1A i den fleråriga budgetramen	Åtaganden	=4+ 6	1 000	1 000	1 000		3 000
	Betalningar	=5+ 6	0 700	0 900	1 000	0 400	3 000

Rubrik i den fleråriga budgetramen	5	”Administrativa utgifter”
---	----------	---------------------------

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

		År n	År n+1	År n+2	Efterföljande år (betalningar)	TOTALT
GD: Konkurrens						
• Personalresurser		0 759	0 759	0 759		2 277
• Övriga administrativa utgifter		0 500	0 550	0 550		1 600
GD Konkurrens TOTALT	Anslag	1 259	1 309	1 309		3 877
TOTALA anslag för RUBRIK 5 i den fleråriga budgetramen	(summa åtaganden = summa betalningar)	1 259	1 309	1 309		3 877

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	År n ⁸	År n+1	År n+2	Efterföljande år	TOTALT*

⁸ Med år n avses det år då förslaget eller initiativet ska börja genomföras.

					(betalningar)	
TOTALA anslag för RUBRIKERN 1–5 i den fleråriga budgetramen	Åtaganden	2 259	2 309	2 309		6 877
	Betalningar	1 959	2 209	2 309	0 400	6 877

3.2.2. Beräknad inverkan på driftsanslagen

Förslaget/initiativet kräver att driftsanslag tas i anspråk enligt följande:

Det är inte möjligt för GD Konkurrens att ge en uttömmande förteckning över resultat som ska uppnås med hjälp av åtgärdsanslag, genomsnittliga kostnader och antal på det sätt som krävs i detta avsnitt, eftersom det är fråga om ett nytt initiativ och det inte finns tidigare statistik att stödja sig på.

För att stödja ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket och nå målen på ett optimalt sätt förutser vi bland annat följande utgifter:

- för att upprätthålla, utveckla, hysa, driva och stödja ett centralt informationssystem (Europeiska konkurrensnätverkssystemet) i överensstämmelse med relevanta standarder för sekretess och datasäkerhet. Europeiska konkurrensnätverket är beroende av interoperabilitet för att fungera effektivt och ändamålsenligt.
- Andra administrativa kostnader i samband med Europeiska konkurrensnätverkets verksamhet, t.ex.
  - kostnader i samband med anordnande av möten
  - tillhandahållande av utbildning för nationella konkurrensmyndigheter
  - tryckt material översatt till alla språk
  - utfärdande av rekommenderade metoder och riktlinjer översatta till alla språk
  - uppföljning av undersökningar/studier/utvärderingar

3.2.3. Beräknad inverkan på anslag av administrativ natur

3.2.3.1 Sammanfattning

Förslaget/initiativet kräver inte att tilläggsanslag av administrativ natur tas i anspråk

Personalbehoven ska täckas med personal inom generaldirektoratet som redan har avdelats för att förvalta åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av personal inom generaldirektoratet, om så krävs kompletterad med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel. Detsamma gäller för de anslag som behövs för att täcka andra administrativa utgifter.

3.2.3.2 Beräknat personalbehov

Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

Beräkningarna ska anges i heltidsekvivalenter

	År n	År n+1	År n+2	År n+3	Obegränsad varaktighet (se punkt 1.6) (se punkt 1.6)
• Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)					
XX 01 01 01 (vid huvudkontoret eller vid kommissionens kontor i medlemsstaterna)	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
XX 01 01 02 (vid delegationer)					
XX 01 05 01 (indirekta forskningsåtgärder)					
10 01 05 01 (direkta forskningsåtgärder)					
• Extern personal (i heltidsekvivalenter)⁹					
XX 01 02 01 (kontraktanställda, nationella experter och vikarier finansierade genom ramanslaget)					
XX 01 02 02 (kontraktanställda, lokalanställda, nationella experter, vikarier och unga experter som tjänstgör vid delegationerna)					
XX 01 04 åå¹⁰	- vid huvudkontoret				
	- vid delegationer				
xx 01 05 02 (kontraktanställda, nationella experter och vikarier som arbetar med indirekta forskningsåtgärder)					
10 01 05 02 (kontraktanställda, nationella experter och vikarier som arbetar med direkta forskningsåtgärder)					
Annan budgetrubrik (ange vilken)					
TOTALT	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5

XX motsvarar det politikområde eller den avdelning i budgeten som avses.

Personalbehoven ska täckas med personal inom generaldirektoratet som redan har avdelats för att förvalta åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av personal inom generaldirektoratet, om så krävs kompletterad med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel.

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	AD – Övervakning, samordning, Europeiska konkurrensnätverket AST – it-projektledare av system för att stödja verksamheten i Europeiska konkurrensnätverket, samordning av Europeiska konkurrensnätverkets möten
Extern personal	Ej tillämpligt

3.2.4. Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen

Förslaget/initiativet är förenligt med den gällande fleråriga budgetramen och den nuvarande ekonomiska programplaneringen av ISA²-programmet, inga ytterligare resurser behövs.

⁹ [Denna fotnot förklarar vissa initialförkortningar som inte används i den svenska versionen].

¹⁰ Särskilt tak för finansiering av extern personal genom driftsanslag (tidigare s.k. BA-poster).

3.2.5. *Bidrag från tredje part*

Det ingår inga bidrag från tredje part i det aktuella förslaget eller initiativet

3.3. Beräknad inverkan på inkomsterna

Förslaget/initiativet påverkar inte budgetens inkomstsida.